

မတ္တမပင်လယ်ကွေ့ လှ

စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်

မေလ ၁၅ ရက်နေ့၊ ၂၀၁၉

ဤမုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်သည် မွန်ပြည်နယ်နှင့်ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ၏ အတည်ပြုခြင်းဖြင့် ပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင်းရှိ သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် လိုအပ်သောမူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများရေးဆွဲရာတွင် မှီငြမ်းကိုးကားပြုနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မုတ္တမပင်လယ်ကျွေစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်

This page is intentionally leave blank

မုတ္တမပင်လယ်ကျွန်းစုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့

Gulf of Mottama Project (GoMP)

GoMP is a project of Swiss Agency for Development and Cooperation – SDC and is implemented by HELVETAS Myanmar and further including NAG, IUCN and BANCA

ကျေးဇူးတင်လွှာ

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ သဘာဝသယံဇာတများ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကြီး ပေါ်ထွက်လာနိုင်ရန်အတွက် ၂၀၁၆ ခုနှစ်အစောပိုင်းကာလများတွင် အစပြုခဲ့ပြီး မူကြမ်းထွက်ပေါ်လာနိုင်ရန်အတွက် မေလ ၃၁ ရက်တွင် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးပါဝင်သည့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါကနဦးအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ နောက်ပိုင်းတွင်လည်း ကဏ္ဍအသီးသီး၊ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးနှင့် ဌာနဆိုင်ရာများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် အစည်းအဝေးများ၊ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ စဉ်ဆက်မပြတ်ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့၏တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် ဒေသနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အား အောင်မြင်စွာ ရေးဆွဲနိုင်ခဲ့ပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံ ချက်အနေဖြင့် လိုအပ်သည့်အကူအညီများအား ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ကြသည့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဌာနဆိုင်ရာများ အထူးသဖြင့် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ သစ်တောဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန တို့အား ကျေးဇူးဥပါကာရတင်ရှိစွာဖြင့် မှတ်တမ်းတင် အပ်ပါသည်။

အလားတူ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာအေးဇံနှင့် မွန်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးချုပ် ဦးသိန်းဝင်းနှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့ နှစ်ဖက်သော အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများဖြစ်ကြသည့် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ မွန်ပြည်နယ်စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ဌာနဆိုင်ရာအဆင့်များ ဖြစ်ကြသည့် သစ်တောဦးစီးဌာန၊ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်း သိမ်းရေးဦးစီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၊ ခရိုင်အဆင့်ဦးစီးမှူးများ၊ မွန်ပြည်နယ်ကျိုက်တို၊ ဘီးလင်း၊ သထုံမြို့နယ်များနှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ကဝနှင့်သနပ်ပင်မြို့နယ်များရှိ ဌာနဆိုင်ရာဦးစီးမှူးများနှင့် ဝန်ထမ်းများတို့၏ အင်တိုက်အားတိုက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးသည့်အတွက်၎င်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်မူကြမ်းအား အဘက်ဘက်မှ ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး အကြံဉာဏ်ကောင်းများ ပေးခဲ့ကြသည့် နှစ်ဖက်သော အစိုးရ၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများလည်း အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ သဘာဝသယံဇာတများ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ် ချောမွေ့စွာ ရေးဆွဲနိုင်ရန်အတွက် ပူးပေါင်းပါဝင်ပေးခဲ့ကြသော မွန်ပြည်နယ်နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်သော မြို့နယ်အဆင့် ရေလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့၊ ရခိုင်၊ ဧရာဝတီနှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတို့ရှိ ရေလုပ်ငန်းမိတ်ဖက်အဖွဲ့များမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ မွန်ပြည်နယ်နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတို့နှင့် ထိစပ်လျက်ရှိသည် ကမ်းရိုးတန်းနေ ရေလုပ်သားများ၊ လယ်သမားများနှင့် ဒေသသယံဇာတထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များ၏ ကိုယ်စားပြုဒေသခံများ အားလုံးကိုလည်း များစွာကျေးဇူးတင်ရှိရမည် ဖြစ်ပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်အနေဖြင့် အလားတူကျေးဇူးတင် ရမည့်သူများမှာ မြန်မာနိုင်ငံ ငါးလုပ်ငန်းအဖွဲ့ချုပ်၊ မော်လမြိုင်ဟိုလင်းဒင်း ကုမ္ပဏီလီမိတက်နှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ပေးခဲ့ကြသော မော်လမြိုင်တက္ကသိုလ်နှင့် ပဲခူးတက္ကသိုလ်တို့ရှိ သက်ဆိုင်ရာဌာနများမှ တာဝန်ရှိဆရာ၊ ဆရာမတို့ဖြစ်ကြပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နိုင်ရန်အတွက် ရံပုံငွေများ ထောက်ပံ့ပေးသော ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ပူပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့ SDC နှင့် အခက်အခဲမျိုးစုံအား ရင်ဆိုင်ကျော်လွှား၍ ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြသော မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်ရှိ မိတ်ဖက်အဖွဲ့များ ဖြစ်ကြသော HELVETAS, IUCN, NAG နှင့် BANCA အဖွဲ့များမှ ဝန်ထမ်းအားလုံးလည်း ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါ သည်။

သန်းထိုက်အောင် (မန်နေဂျာ)
မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်

Copy Rights

© All rights reserved by

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

မာတိကာ

စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ် အကျဉ်းချုပ်တင်ပြချက် ၁

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့၏ နောက်ခံသတင်းအချက်အလက်များ ၂

အပိုင်း ၁။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ - တမူထုခြားသော ဒေသ..... ၂

 ၁-၁။ အုပ်ချုပ်ရေးနယ်နိမိတ်များ ၂

 ၁-၂။ ကုန်းမြေသွင်ပြင်လက္ခဏာများ..... ၄

 ၁-၃။ ဂေဟဗေဒဆိုင်ရာ ထူးခြားလက္ခဏာများ..... ၄

 ၁-၄။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် မှီတင်းနေထိုင်သော လူမှုအသိုက်အဝန်းများ..... ၅

အပိုင်း ၂ - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ ၏ ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတများကို ခြိမ်းခြောက်နေသော အန္တရာယ်များနှင့် အခွင့်အလမ်းများ..... ၁၂

 ၂-၁။ ခြိမ်းခြောက်နေသော အန္တရာယ်များ..... ၁၂

 ၂-၂။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသကို ထိရောက်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ၁၆

အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်အခြေအနေ ၁၈

အပိုင်း ၃ - လက်ရှိ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုယန္တရားများ..... ၁၈

 ၃-၁။ နိုင်ငံတကာသဘောတူညီချက်များနှင့် အသိအမှတ်ပြုမှုများ ၁၈

 ၃-၂။ ကမ်းရိုးတမ်းသဘာဝသယံဇာတများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် ၂၀

 ၃-၃။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် ၂၀

 ၃-၄။ ကျေးရွာ၊ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အဆင့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မူဝါဒများ ၂၁

 ၃-၅။ အထောက်အကူပြုအဖွဲ့အစည်းများ ၂၂

စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ် - အခြေခံစည်းမျဉ်းများ၊ မျှော်မှန်းရလဒ်များ၊ လုပ်ငန်းရလဒ်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှု ၂၃

အပိုင်း ၄ - လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ၂၃

 ၄-၁။ လမ်းညွှန်စည်းမျဉ်းများ..... ၂၃

 ၄-၂။ မျှော်မှန်းရလဒ်များနှင့် လုပ်ငန်းရလဒ်များ ၂၅

အပိုင်း ၅ - အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း ၃၃

 ၅-၁။ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းစဉ်..... ၃၃

 ၅-၂။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ပြန်လှန်သုံးသပ်စစ်ဆေးခြင်း ၃၅

 ၅-၃။ ရန်ပုံငွေဖြည့်တင်းမှု နည်းဗျူဟာများ ၃၅

 ၅-၄။ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အား ရေရှည်အသုံးပြုသွားခြင်း ၃၆

ABBREVIATION:

BANCA	Biodiversity and Nature Conservation Association
CBDRM	Community-Based Disaster Risk Management
CEPA	Communication, Education, Participation and Awareness
CNRMP	Coastal Natural Resource Management Plan
CSO	Civil Society Organization
DoF	Department of Fisheries
DRM	Disaster Risk Management
EAAF	East-Asian Australasian Flyaway
FDA	Fisher Development Association
GAD	General Administration Department
GoMP	Gulf of Mottama Project
IDP	Internally Displaced Peoples
IUCN	International Union for Conservation of Nature
LCG	Local Conservation Group
MFF	Myanmar Fisheries Federation
MoU	Memorandum of Understanding
NAG	Network Activities Group
NGO	Non-Governmental Organization
NWC	National Wetland Committee
SBS	Spoon-billed Sandpiper
SDC	Swiss Agency for Development and Cooperation
SME	Small and Medium Enterprises
VDC	Village Development Committee

မုတ္တမပင်လယ်ကျွေစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်

စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ် အကျဉ်းချုပ်တင်ပြချက်

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ (The Gulf of Mottama - GoM) သည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အရေးပါဆုံးနှင့် တမူထူးခြားလှသည့် ဒီရေအတက်အကျရှိရာ ရေဝပ်ဒေသများထဲတွင် တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဒေသကို ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အရေးပါသော ရေဝပ်ဒေသ (ရမ်ဆာဒေသ/Ramsar site)တစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသသည် အရေးပါသော သက်ရှိသတ္တဝါတို့ ရှင်သန်ကြီးထွားရာ၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရမည့် မျိုးစိတ်များ၊ စီးပွားရေးအရ အရေးပါသော ငါးလုပ်ငန်းများနှင့် ပင်လယ်ကွေ့ဒေသရှိ သဘာဝအရင်း အမြစ်များအပေါ် မှီခိုလုပ်ကိုင်ကြသော ဒေသနေပြည်သူများအတွက် နေအိမ်ဂေဟာကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပေသည်။ အဆိုပါ အရင်းအမြစ်များနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှု လုပ်ငန်းများသည် ခြိမ်းခြောက်မှုအများအပြားနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ ငါးသယံဇာတများမှာလည်း ကျဆင်းလျက်ရှိသလို ပင်လယ်ကွေ့ဒေသသို့ လာရောက်သည့် ရွှေ့ပြောင်းဆောင်းခိုငှက်များသည်လည်း ငှက်မုဆိုးများ၏ ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်မှုကို ခံနေရပြီး ရှင်သန်ရာနေရာများမှာလည်း ပျောက်ဆုံးလာနေပါသည်။ ရပ်ရွာလူမှုအသိုက်အဝန်းများသည် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှု အခွင့်အလမ်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအား လက်လှမ်းမီမှု နည်းပါးနေပါသည်။ ပင်လယ်ကွေ့၏ အနောက်ဘက်ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက်တွင် ဖြစ်ပွားနေသည့် ပြင်းထန်သော ပင်လယ်ရေတိုက်စားမှုများက စိုက်ပျိုးမြေများကို ပျက်စီးစေလျက်ရှိပြီး လူမှုအသိုက်အဝန်းများသည် နေရပ်စွန့်ခွာ ရွှေ့ပြောင်းနေရပါသည်။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့၏ သဘာဝသယံဇာတများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်နှင့် ဒေသခံလူမှုအသိုက်အဝန်းများ၏ လူနေမှုဘဝအဆင်ပြေသာယာရေးအတွက် ထိုဒေသ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ဂေဟစနစ်များ၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှု လုပ်ငန်းများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသအား စနစ်တကျ စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရန် အရေးကြီးပုံကို လက်ခံအသိအမှတ်ပြုထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အလားတူပင် မွန်ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၊ ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက်မှ လူမှုအသိုက်အဝန်းများ၊ တက္ကသိုလ်များ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများကလည်း များစွာစိတ်ဝင်စားလျက် ရှိကြပါသည်။ ယင်းသည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသအတွက် ထိရောက်သော သဘာဝသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု တည်ထောင်နိုင်ရန် အရေးပါသော အခွင့်အလမ်းတစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ကမ်းရိုးတန်းဒေသ သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်သည် ပင်လယ်ကွေ့၏ ကမ်းရိုးတန်းသယံဇာတများကို ရေရှည်စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်သွားရန်အတွက် မူဘောင်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဤစီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ်၏ အနာဂတ်မျှော်မှန်းချက်မှာ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ တမူထူးခြားသည့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများအား ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပြီး ထာဝစဉ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့အပေါ် မှီခိုနေရသော လူသားတို့သည် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ အဆိုပါ မျှော်မှန်းချက် ပြည့်မီရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရာတွင် အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်နေသော အောက်ပါရလဒ် (၃) ခုသည် လမ်းညွှန်မှုပေးသော မျှော်မှန်းရလဒ်များ ဖြစ်ပါသည်။

- မျှော်မှန်းရလဒ် (၁) လူမှုအသိုက်အဝန်းများ၏ ဘေးအန္တရာယ် ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ပေးရန်အတွက် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ အာမခံချက်ရှိရန်နှင့် လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုး တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- မျှော်မှန်းရလဒ် (၂) ကမ်းရိုးတန်းဒေသ သဘာဝသယံဇာတများကို ရေရှည်တည်တံ့စေသော နည်းလမ်းဖြင့် အသုံးပြုပြီး ကောင်းမွန်စွာ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း။

မျှော်မှန်းရလဒ် (၃)

ကမ်းရိုးတန်း သဘာဝသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ်အား ထိရောက်မှုရှိစေရန် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ပြီး မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ တန်ဖိုးကို နားလည်သိရှိ မှုများ မြင့်မားလာစေခြင်း။

စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အား အကောင်အထည်ဖော်မည့်နည်းလမ်း - ဤလုပ်ငန်းစဉ်အား လူမှုအသိုက်အဝန်းများ၊ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအပါအဝင် အခြားသောအဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းလက်တွဲကာ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်သင့်ပါသည်။ မကြာသေးမီက ဖွဲ့စည်းခဲ့သော (၂၀၁၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်) ပြည်ထောင်စုအဆင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသသယံဇာတများ စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ NCRMC နှင့် နောက်ပိုင်း ဆက်လက်ဖွဲ့စည်းသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် CRMC ကော်မတီများသည် ပင်လယ်ကွေ့ဒေသ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် စိတ်လှုပ်ရှားဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာ အခွင့်အလမ်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ CRMC ကော်မတီများသည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှုအတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်များ နှင်းအပ်ခံ ထားရပါသည်။ သို့ရာတွင် ပင်လယ်ကွေ့ဒေသအား ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်နိုင်ရန်အတွက် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍနှင့် CSO များ၊ တက္ကသိုလ်များကဲ့သို့ အခြားသောအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်မှုများအပြင် မွန်ပြည်နယ် နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး CRMC ကော်မတီများကြား၊ မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျေးရွာအဆင့် အကျိုးသက်ဆိုင်သူ အုပ်စု များကြား ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းသော ချိတ်ဆက်မှုများလည်း လိုအပ်ပါသည်။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက် (GoMP) - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်သည် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ (Swiss Agency for Development and Cooperation - SDC) ၏ စီမံချက် (၂၀၁၅-၂၀၂၄) တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဤစီမံချက်အား HELVETAS Swiss Intercooperation (HELVETAS Myanmar)၊ International Union for Conservation of Nature (IUCN)၊ Network Activities Group (NAG) နှင့် Biodiversity and Nature Conservation Association (BANCA) တို့ ပါဝင်သည့် စုပေါင်းအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့က အကောင်အ ထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပြီး မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ ရေရှည်တည်တံ့စေရေး စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုများကို ကူညီပံ့ ပိုးပေးရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်သည် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အား အကောင်အထည်ဖော် နိုင်ရေးအတွက် ကူညီပံ့ပိုးပေး သွားမည်ဖြစ်သလို စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကိုလည်း ပြုလုပ်ပေး မည်ဖြစ်ပါသည်။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့၏ နောက်ခံသတင်းအချက်အလက်များ

အပိုင်း ၁။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ - တမူထူးခြားသော ဒေသ

၁-၁။ အုပ်ချုပ်ရေးနယ်နိမိတ်များ

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့သည် ရော့ဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဖျာပုံမြို့နယ်၏ တောင်ဘက်စွန်းနှင့် မွန်ပြည်နယ်၊ မုဒုံ မြို့နယ်၏ တောင်ဘက်စွန်းအထိ ရေးခွဲထားသော မျဉ်းဖြောင့်တစ်ခုအတွင်း ကျရောက်နေသည့် ဒေသတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အနောက်ဘက်တွင် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မြောက်ဘက်တွင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ အရှေ့ဘက်တွင် မွန်ပြည်နယ်၊ တောင်ဘက်တွင် အက်ဒမန်ပင်လယ်တို့နှင့် နယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်နေပါသည် (www.mimu.org)။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသသည် မွန်ပြည်နယ်အစိုးရ၊ ရန်ကုန်နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနတို့၏ စီရင်အုပ်ချုပ်ခွင့်အောက်တွင် ရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက် သည် မွန်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ကျိုက်ထို၊ ဘီးလင်းနှင့် သထုံမြို့နယ်များ၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ကဝနှင့်

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်

သနပွင်မြို့နယ်များအထိ ဆက်လက်ဦးတည်ကာ စီမံချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ပါသည် (ပုံ ၁)။ ထို့ပြင် မွန်ပြည်နယ်ရှိ ပေါင်နှင့်ချောင်းဆုံမြို့နယ်၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးရှိ ဝေါမြို့နယ်နှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးတို့တွင်လည်း လုပ်ငန်းများ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ရန် အစီအစဉ်ရှိရာ လက်ရှိအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အရေးပါသော ရေဝပ်ဒေသကို ဆက်လက်တိုးချဲ့မည့် လုပ်ငန်းများလည်း ပါဝင်ပါသည်။

ပုံ ၁ - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့၏ အုပ်ချုပ်ရေးဒေသများနှင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက် ကျေးရွာများ (လီမွှော်ရောင်အပိုင်းများ - ၂၀၁၈-၂၀၂၂ တွင် တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ရန်)။ လက်ရှိအသိအမှတ်ပြုခြင်းခံရပြီးဖြစ်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အရေးပါသော ရေဝပ် (ရမ်ဆာ) ဒေသ (အနီရောင်) နှင့် ဆက်လက်တိုးချဲ့ရန် အဆိုပြုထားသည့် ဒေသများ။

၁-၂။ ကုန်းမြေသွင်ပြင်လက္ခဏာများ

Mudflat area in the Gulf of Mottama _ Photo © Min Nyan Seik, KCO/GoMP

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် လှုပ်ရှားပြောင်းလဲမှုအရှိဆုံးမြစ်ဝများထဲမှတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ နန်းများနေရာရွှေ့ပြောင်းပို့ချခြင်း၊ သောင်ထွန်းခြင်းနှင့် တိုက်စားခြင်းတို့ အတိုင်းအတာကြီးမားစွာ ဖြစ်ပွားနေသော နေရာဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းများအပေါ် ဒီရေအတက်အကျနှင့် မုတ်သုန်လေတို့က ကြီးစွာသြဇာပေးပေးပေးမှု ရှိပါသည်။ မြစ်ကြီးလေးစင်းဖြစ်သော ဧရာဝတီမြစ်၊ ရန်ကုန်မြစ်၊ စစ်တောင်းမြစ်နှင့် သံလွင်မြစ်တို့မှ ပို့ချသော နန်းများကြောင့် (Robinson et al., 2007) မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တွင် ဧရိယာစတုရန်းကီလိုမီတာ ၄,၀၀၀ ခန့် (Mackay 2017) ရှိသည့် ရွှံ့လတာပြင်ကြီးများ (mud flats) ပေါ်ထွန်းနေရာ အရှေ့တောင်အာရှတွင် အကြီးမားဆုံးသော လတာပြင်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ပင်လယ်ကွေ့၏ ရေဝပ်မှု (အနက် ၃၀ မီတာ မရှိ)နှင့် ဒီရေအတက်အကျအား ပြင်းထန်မှုကြောင့် ပို့ချလာသော နန်းများသည် အဆက်မပြတ် ပြန်လည်တိုက်စားခံရပြီး ဧရိယာစတုရန်းကီလိုမီတာ ၄၅,၀၀၀ အထိ ကျယ်ဝန်းသည့် အစဉ်အမြဲ နောက်ကျနေသော ရေပြင်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ ယင်းသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် တွေ့ရှိထားသမျှ အကြီးမားဆုံးသော ရေနောက်ပြင်ကြီးများထဲတွင် တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်ပါသည် (Ramaswamy et al. 2004, Brewer et al. 2015, MatAmin et al. 2015)။ ပင်လယ်ကွေ့သည် ခေါင်းလောင်းပုံသဏ္ဍာန် ဖြစ်နေခြင်းကြောင့် ယင်း၏ ဒီရေစက်ဝန်း၏ အမြန်နှုန်းနှင့် အတက်အကျ (amplitude)သည် အလွန်ပြင်းထန်ပြီး အားကောင်းလှသည့် ဒီရေလှိုင်းလုံးကြီးများ ဖြစ်ပေါ်စေမှုမှာ အလွန်ရှားပါးသည့် သဘာဝဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

၁-၃။ ဂေဟဗေဒဆိုင်ရာ ထူးခြားလက္ခဏာများ

အရေးပါသောနေရင်းဒေသများ - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တွင် ကမ်းရိုးတန်းရေဝပ်ဒေသများ (ဒီရေအတက်အကျရှိသော ရွှံ့လတာပြင်ကြီးများ)နှင့် ကုန်းတွင်းရေဝပ်ဒေသများ (ဆားငန်ရေ စိမ့်ဝင်မြေများနှင့် ရေအိုင်များ)သာမက ဓနိပင်များ၊ လမုပင်များနှင့် ရေချိုရွှံ့ညွှန်တောများလည်း ရှိပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ အထက်ပိုင်းရှိရေများမှာ ရေချိုများထုတ်လွှတ်ခြင်းနှင့် နောက်ကျခြင်းများရှိသည့် ဆားငန်ရည် အနည်းငယ်ရောနေသော ရေငန်များဖြစ်ပြီး မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ အောက်ပိုင်းမှ ရေများမှာမူ ပင်လယ်ဆားငန်ရည် ပိုများပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ထူးခြား

သည့် လက္ခဏာများသည် ငါးလုပ်ငန်းများအတွက် စီးပွားရေးအရ အရေးပါသည့်အပြင် ငါးအရင်းအမြစ်များကို ရရှိစေသည့် ဥ ဥရာ၊ သားပေါက်ရာနေရာများအပါအဝင် ရေနေသတ္တဝါမျိုးစိတ်များနှင့် အဏ္ဏဝါမျိုးစိတ်များအ တွက် အရေးကြီးသော ဒေသများဖြစ်ပါသည်။ အခြားသော မူရင်းဒေသအမျိုးအစားများ၊ အထူးသဖြင့် ဒီရေတော များကို ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းရန် အစီအစဉ်ရေးဆွဲသောအခါတွင် ငါးလုပ်ငန်းများနှင့်အခြားသော မျိုးစိတ်များ (ဆောင်းခိုငှက်များ အပါအဝင်)အတွက် ရွံ့လတာပြင်များ၏ အရေးပါမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။ ၎င်းတို့ သည် ရွံ့လတာပြင်များ၏ ဂေဟစနစ်အတန်းအစားကို ကျဆင်းစေနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည် (Zöckler *et al.* 2013)။ ပင်လယ်ကွေ့အထက်ပိုင်းသည် ဒီရေလှိုင်းထန်ခြင်း၊ နောက်ကျိုခြင်းနှင့် သက်ရှိများနေထိုင်ရာ သဘာ ဝဝန်းကျင်၏ လှုပ်ရှားပြောင်းလဲမှု အလွန်များပြားခြင်းတို့ကြောင့် ဒီရေတောများအတွက် သင့်တော်မည်မဟုတ်ပါ (Zöckler *et al.* 2013)။ သို့သော် ဒီရေတောအချို့သည် တောင်ဘက်ပိုင်း မွန်ပြည်နယ်တစ်လျှောက်တွင် တည် ရှိနေပါသေးသည်။

Critica endanger species, Spoon-billed Sandpiper _ Photo © BANCA

အဓိကမျိုးစိတ်များ - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသသည် ကမ်းရိုးတန်းငှက်များ၊ ငါးများနှင့် အခြားသော ဇီဝမျိုးစုံမျိုး ကွဲများအတွက် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အကြီးမားအကျယ်ပြန့်ဆုံးနှင့် အရေးအပါဆုံးသော ရွံ့ညွှန်ထူသည့် လတာပြင်ကြီး တစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရပါသည် (Zöckler, Delany, & Barber, 2013)။ ဤဒေသရှိ အစာရေစာပေါကြွယ်ဝ လှသည့် ရွံ့ညွှန်လတာပြင်များသည် ခန့်မှန်းခြေ ရေပျော်ငှက်ပေါင်း ၁၅၀,၀၀၀-၂၀၀,၀၀၀ ခန့်အတွက် ဆောင်းခို ရာ နေရာတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ထိုငှက်များထဲတွင် မျိုးသုဉ်းလုနီးပါးအန္တရာယ်ရင်ဆိုင်နေသော ရေညှောင့်နှုတ်ပိုင်း ငှက်များ(Spoon billed Sandpipers -*Calidris pygmaea*)နှင့် မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ် ရင်ဆိုင်နေရသော ခြေစိမ်းရေညှောင့်ငှက်(Nordmann’s Greenshanks -*Tringa guttifer*) နှင့် Great Knots (*Calidris tenuir- ostris*)တို့ ပါဝင်ပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တွင် ရေပျော်ငှက်မျိုးစိတ်ပေါင်း ၇၀ ကျော်ကို မှတ်တမ်းတင် ထားပြီး ဖြစ်ပါသည် (EAAFP)။

ရေညှောင်နှုတ်ပိုင်းငှက်(SBS)သည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသအတွက် အထင်ကရမျိုးစိတ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ထိုငှက်များသည် ရုရှားနိုင်ငံတွင် ပေါက်ဖွားပြီး ဆောင်းခိုရန်အတွက် နှစ်စဉ် အရှေ့အာရှသြစတြေးလျ ပျံသန်းရာလမ်းကြောင်း (East-Asian Australasian Flyway - EAAF) တစ်လျှောက်ရှိ တောင်အာရှနှင့် အရှေ့တောင်အာရှမှ နေရာအချို့သို့ ကီလိုမီတာ ၈၀၀၀ ကျော် ပျံသန်းကာ လာရောက်ကြပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဖိုမအစုံအကောင်ရေ ၁၂၀-၂၀၀ သာရှိတော့သည်ဟု ခန့်မှန်းထားသော (BirdLife International 2017) ထိုငှက်များ၏ ၅၀% ကျော်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပုံမှန်လာရောက်ဆောင်းခိုကြသည်ဟု ခန့်မှန်းထားပြီး အဓိကအားဖြင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် ဖြစ်ပါသည်။ အကောင်ရေအနည်းငယ်မျှသာ ကျန်ရှိတော့သည့် အဆိုပါငှက်များ၏ အရေးကြီးသော ဆောင်းခိုရာနေရာ ဖြစ်သည့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသသည် ၎င်းတို့မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်မသွားစေရေးအတွက် အလွန်အရေးပါသော နေရာတစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၈ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်သော ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများအတွင်း ရေလုပ်သားများနှင့် အမေးအဖြေပြုလုပ်ရာ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့နှင့် စစ်တောင်းမြစ်၏ အချို့အပိုင်းများတွင် မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်ရှိသည့် ဧရာဝတီလင်းပိုင်များ (*Orcaella brevirostris*)နှင့် ရှားပါးလာပြီဖြစ်သော လင်းရှူးများ (*Neophocaena phocaenoides*) ကို တွေ့ရှိသည့် ဖြစ်ရပ်များအား အတည်ပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။ Anecdotal ၏ အစီရင်ခံစာအရ ပင်လယ်နို့တိုက်သတ္တဝါများသည် မွန်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းအထိတွင် ရှိကြောင်းကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ၂၀၁၈ခုနှစ်စောပိုင်းတွင်လည်း လင်းရှူးတစ်ကောင်ကို စစ်တောင်းမြစ်ဝတွင် ဖမ်းမိပြီး ပြန်လည်လွှတ်ပေးခဲ့သည့်ဖြစ်ရပ် ရှိခဲ့ပါသည်။

ငါးဖမ်းဧရိယာများ၏ ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်မှုမှာ နည်းပါးလှပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ရှိ ငါးမျိုးစိတ်များသည် အဓိကအားဖြင့် မြစ်ဝတွင် ရှင်သန်ကျက်စားသော ငါးမျိုးစိတ်များဖြစ်သည်။ Tin Wai et al. (2014) က ငါးမျိုးစိတ် ၃၉ မျိုးကို မှတ်တမ်းတင်ထားပြီး Thazin Htet (2017) က ငါးမျိုးစိတ် ၄၀ ရှိ ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။ ဤသည်မှာ မွန်ပြည်နယ်တောင်ပိုင်းရှိ မျိုးစိတ်ပေါင်း ၇၀ ကျော်ရှိသည်ဟူသည့် မှတ်တမ်း (Tint Swe, 2011) ထက်များစွာ ပိုမိုနည်းပါးနေပါသည်။ ငါးမျိုးစိတ်များအပြင် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တွင် ရွှံ့ဂဏန်းမျိုးစိတ်များဖြစ်သော *Scylla olivacea*, *Sesarma intermedian* ၊ *Metaplex elegans* ၊ *Uca annulipes* နှင့် *Tubuca dessumidri* (Aye Moe, 2017) တို့လည်းရှိပြီး ရေအောက်ကြမ်းပြင်နေကျောရိုးမဲ့သတ္တဝါများ (ဥပမာ ragworms, lugworms, sandhoppers) များလည်း အများအပြား ရှိနေပါသည် (Ansari et al. 2014)။ အဆိုပါမတူကွဲပြား၍ ပေါများလှသော ရေအောက်ကြမ်းပြင်နေ ကျောရိုးမဲ့သတ္တဝါများသည် ငါးများနှင့် ငှက်များအတွက် အရေးကြီးသော အစာရိက္ခာရင်းမြစ်တစ်ခု ဖြစ်နေပါသည်။

ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် ရရှိနေသည်ဟု သိရှိထားပြီးဖြစ်သော၊ ရရှိနိုင်ဖွယ်ရှိသော ဝန်ဆောင်မှုများတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်ပါသည် -

ဖြည့်ဆည်းထောက်ပံ့သည့်ဝန်ဆောင်မှုများ - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ သယံဇာတအရင်းအမြစ်များနှင့် ဂေဟစနစ်များသည် အဓိကကျသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းများကို အထောက်အပံ့ပြုနေပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများ (ငါးများနှင့် ရွှံ့ဂဏန်းများအပါအဝင်)၊ ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ငါးမျိုးစိတ်များသည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ကို ကျော်လွန်ကာ ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိနိုင်ခြေရှိသဖြင့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းနှင့် စပ်လျဉ်းသော မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ အခြားဖြည့်ဆည်းထောက်ပံ့ ဝန်ဆောင်မှုများသည် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်အထိ ရောက်ရှိကောင်း ရောက်ရှိနိုင်ပါသည်။ အခြားသော ဖြည့်ဆည်းထောက်ပံ့ပေးသော ဝန်ဆောင်မှုများတွင် မြေအောက်ရေ ပြန်လည်ဖြည့်တင်ပေးခြင်းလည်း ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် ယင်းဝန်ဆောင်မှုကို အတည်မပြုရသေးပါ (Wood and Halsema 2008; RIS 2017)။

ထိန်းညှိပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ ထိန်းညှိဝန်ဆောင်မှုများအကြောင်းကို များများစားစားမသိရှိရသေးပါ။ သို့သော် ရေဝပ်ဒေသများသည် ရာသီဥတုထိန်းညှိမှု၊ ရေသံသရာထိန်းညှိမှု၊ ပတ်ဝန်းကျင်

ညစ်ညမ်းမှု ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ရေတိုက်စားမှုနှင့် အခြားသဘာဝဘေးအန္တရာယ်များမှ ကာကွယ်ပေးခြင်းတို့ကို အထောက်အကူပြုကြောင်း မှတ်တမ်းများ ရှိထားပြီးဖြစ်ပါသည် (Millennium Ecosystem Assessment 2005; Wood and Halsema 2008)။ အဆိုပါ ဝန်ဆောင်မှုများ၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးမှု သဘာဝနှင့် အတိုင်းအတာကို သုံးသပ်အကဲဖြတ်မှု များပြုလုပ်ရန် လိုအပ်နေပါသေးသည်။

ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ (စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ အပမ်းဖြေမှုဆိုင်ရာ၊ သဘာဝအလှအပဆိုင်ရာနှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ) - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် မှီတင်းနေထိုင်သူများအတွက် ဒေသ၏ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ တန်ဖိုးများကို သုံးသပ်လေ့လာထားခြင်းများ ယခုအချိန်အထိ မရှိသေးပါ။ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများတွင် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာရေပျော်ငှက်များအတွက် အရေးပါမှုအရ ငှက်ကြည့်ခြင်းနှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများ ပါဝင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ BANCA သည် ကျိုက်ထိုတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ပညာပေးဌာနတစ်ခုကို ဖွင့်လှစ်ထားပြီး ထိုဌာနတွင် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ မျိုးစိတ်များ၊ နေရင်းဒေသများနှင့် တန်ဖိုးများကို အများအပြား ပြသထားပါသည်။

အထောက်အပံ့ပြုဝန်ဆောင်မှုများ - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့၏ ရွံ့ညွန်လတာပြင်ကြီးများတွင် အာဟာရဓါတ်ကြွယ်ဝသည့် နှုန်းအနည်အနှစ်များစွာရှိပြီး ယင်းသည် ထိုဒေသရှိ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် ရေအောက်ကြမ်းပြင်နေ ကျောရိုးမဲ့သတ္တဝါများအတွက် အာဟာရများ ရရှိစေပါသည်။ ငါးမျိုးစိတ်အများအပြားသည် ပင်လယ်တွင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားရောက်ခြင်းမပြုမီ မြစ်ဝတွင် ဥ ဥကာ သားပေါက်ကြပါသည်။ ခြိမ်းခြောက်ခံနေရသော မျိုးစိတ်များနှင့် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန် အလေးပေးဆောင်ရွက်နေသော မျိုးစိတ်များအပါအဝင် မတူကွဲပြားသော ရေပျော်ငှက်များသည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသအား ဆောင်းခိုရာနေရင်းဒေသအဖြစ် မှီခိုအားထားကြပါသည်။ ရေဝပ်ဒေသများသည် နန်းများကို ထိန်းထားရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ အော်ဂဲလစ်နစ်ပစ္စည်းများ စုဆောင်းရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ အာဟာရဓါတ် သံသရာလည်ပတ်ရန်အတွက်လည်းကောင်း အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်ဟု သိရှိရပါသည် (Millennium Ecosystem Assessment 2005)။ သို့သော် ထိုဖြစ်စဉ်များကို မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် လေ့လာခြင်း မပြုရသေးပါ။

၁-၄။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် မှီတင်းနေထိုင်သော လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ

Kyar Si Aung, GoM Project Village _ Photo ©Min Nyan Seik/GoMP

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တည်ရှိရာ မွန်ပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးရှိ ဒေသများတွင် ကမ်းရိုးတန်းကျေးရွာပေါင်း ၈၆ ရွာခန့် (ကမ်းရိုးတန်းမှ ၂ ကီလိုမီတာမှ ၅ ကီလိုမီတာအကွာ) ရှိပြီး ထိုကျေးရွာများတွင် နေထိုင်သူပေါင်း ၆၂,၀၀၀ ခန့် (အိမ်ထောင်စုပေါင်း ၂၅,၄၁၉ စု) ရှိပါသည်။ ဤနေရာတွင် ဖော်ပြထားသော သတင်းအချက်အလက် အများအပြားကို ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်အတွက် အခြေခံစစ်တမ်းတွင် စုဆောင်းရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည် (Khin Tar Tar et al. 2015)။ အဆိုပါ ကမ်းရိုးတန်း ကျေးရွာများထဲမှ အများအပြားသည် ဝေးလံခေါင်ဖျားဒေသများ ဖြစ်ပါသည်။ အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု လုပ်ငန်းများမှာ ငါးဖမ်းခြင်း၊ လယ်စိုက်ခြင်း၊ မွေးမြူရေးလုပ်ခြင်းနှင့် နေ့စားကြိုရာကျပန်းအလုပ်များ ဖြစ်ပါသည်။ မွန်ပြည်နယ်ရှိ ရွာသူရွာသားများ၏ ၅၂% နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးရှိ ၄၇% သည် မြေယာမဲ့များအဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ထားသည့်အချက်ကို သတိပြုရန် အရေးကြီးပါသည်။ မြေယာမဲ့သူများအနေဖြင့် ရင်ဆိုင်ရသော အခက်အခဲများတွင် ချေးငွေများ မရရှိနိုင်ခြင်း၊ ငွေချေးလိုသည့်အခါ အပေါင်ပစ္စည်းမထားနိုင်သဖြင့် အတိုးနှုန်းကြီးကြီးပေးရခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည် (Khin Tar Tar et al. 2015)။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တစ်ဝိုက်တွင် နေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများတွင် ဗမာ၊ မွန်၊ ကရင်၊ ရခိုင်နှင့် အိန္ဒိယလူမျိုးများ ဖြစ်ပါသည်။

ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်း

ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုများက မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် နေထိုင်သော လူဦးရေ ပြောင်းလဲမှုများအပေါ် ကြီးစွာသော သက်ရောက်မှု ရှိပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းသည် အဓိကအားဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှု အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ရှာဖွေရန်အတွက် ဖြစ်သော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံ သဘာဝဘေးများ သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခတို့ကြောင့်လည်း နေရပ်ကို စွန့်ခွာကာ ရွှေ့

ပြောင်းခြင်းများ ဖြစ်နိုင်ပါသည် (Maharjan and Myint 2015)။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ကမ်းရိုးတန်းတိုက် စားမှုများ ကြီးမားစွာ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် စိုက်ပျိုးခြင်းများ ဆုံးရှုံးကာ ထိုဒေသတွင် နေထိုင်သူများ အခြားနေရာ များသို့ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ များသောအားဖြင့် မြေယာအသစ်များ ဖြစ်ထွန်းလာသည့် မွန်ပြည် နယ်ဘက်ရှိ ကမ်းခြေများသို့ ရွှေ့ပြောင်းကြပါသည် (သို့သော် ထိုမြေများတွင် ဆားငန်ဓာတ်ပါဝင်မှု မြင့်မားသော ကြောင့် ချက်ချင်းစိုက်ပျိုး၍ မရနိုင်ပါ)။

.....
ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများ
.....

Fishermen fishing in the Gulf of Mottama _ Photo ©Min Nyan Seik/GoMP

ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများသည် ရေလုပ်သားငယ်များမှစ၍ နေလှန်းဆားနယ်ပြုပြင်စီမံသူများ၊ ကုန်သွယ်ရောင်း ချသူများ၊ ရေခဲထုတ်လုပ်သူများ၊ ထရပ်ကားမောင်းသူများနှင့် ငါးဖမ်းကိရိယာထုတ်လုပ်သူများအထိ ဈေးကွက် ကွင်းဆက် တစ်ခုလုံးတွင် ပါဝင်နေသည့် လူများအတွက် အရေးကြီးသော ဝင်ငွေရင်းမြစ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ မြစ်ကြောင်းများ၊ မြစ်များနှင့် ချိတ်ဆက်ကာ ရာသီအလိုက်ဖြစ်ပေါ်နေသော ရေကန်များ၊ မြစ်ဝများ၊ ရေပြည့်နေ သော စပါးခင်းများနှင့် မြေနိမ့် ဒေသများ၊ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရေပြည့်နေသော ရေကန်များ၊ ဆည်မြောင်းများနှင့် မြောင်းလက်တက်များအပြင် ပင်လယ်ထဲတွင် ငါးဖမ်းကြပါသည်။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ရေချိုငါးဖမ်းလုပ်ငန်း များကို အဓိကတွေ့ရပြီး မွန်ပြည်နယ်တွင်မူ ကမ်းရိုးတန်း ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများကိုသာ ဦးတည်လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ (Salagr- ama, 2015)။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် အသုံးအများဆုံး ငါးဖမ်းကိရိယာများမှာ တရွတ်ဆွဲပိုက်(trammel net)၊ မျောပိုက်(drift gill net)၊ ကွင်းစူးပိုက်(gill net)၊ မော်ရိုပိုက်(stake net)၊ သောင်ဆွဲပိုက်(beach seine)၊ မေင်း(bag net)၊ ဂဏန်းမြှိုး(crab trap)နှင့် ဂဏန်းမျှားချိတ်(crab hook)တို့ ဖြစ်ပါသည် (Thazin Htet, 2017; Tint Wai et al., 2014)။ ငါးဖမ်းသည့်အလေ့အထများကို ကြည့်လျှင် ရေပြည့်နေသော စပါးခင်းများနှင့် ရေ လွှမ်းလွင်ပြင်များတွင် ရေထဲဆင်းခြင်း သို့မဟုတ် လှော်တက်အသုံးပြုလှေဖြင့် ငါးဖမ်းခြင်းမှစ၍ ၈-၁၁ မီတာအရှည် စက်တပ်လှေများ အသုံးပြုခြင်းတို့ အမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့သည် ရေတိမ်သည့်

အတွက် လှေကြီးများ၊ ဥပမာ ဆွဲပိုက်ချ သို့မဟုတ် ဝိုင်းချုပ်ပိုက်ချကဲ့သို့ စက်တပ်လှေကြီးများကို အသုံးပြုခြင်း မရှိပါ။

စီးပွားရေးအရ အရေးပါသည့် ငါးမျိုးစိတ်များတွင် ငါးပုတ်သင်(Croaker or Rosy Jewfish - *Johnius belan-gerii*)၊ အာကြမ်းငါးသလောက် (သို့မဟုတ်) ငါးသလောက်ယောက်ဖ (Toli shad - *Tenulosa toli*)၊ အာနီငါးသ လောက် (Hilsa shad - *Tenulosa ilisha*)၊ ကကတစ် (Seabass - *Lates calcarifer*)၊ ကကူရုံ (Threadfin - *Poly-nemus indicus*)၊ ငါးရောင် (Sea catfish - *Arius thalassinus*)၊ ငါးတန် (river catfish)၊ ကဘီလူး(Mullet - *Liza parsia*)၊ ငါးပုလွေ(Whiting - *Sillago sp*)၊ ငါးနှပ်(Bombay Duck - *Harpadon nehereus*)နှင့် ပုစွန်မျိုးစိတ်မျိုးစုံ ပါဝင် ပါသည်။ ရွှံ့ကုန်းဖမ်းခြင်းကလည်း တစ်နိုင်တစ်ပိုင် ငါးဖမ်းသူများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် မြေယာမဲ့အိမ်ထောင်စုများအတွက် အရေးပါသော ဝင်ငွေရင်းမြစ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ

GoM Project oriented paddy demos-plot _ Photo ©Min Nyan Seik/GoMP

စိုက်ပျိုးရေး - ကမ်းပါးတိုက်စားခြင်းနှင့် ဆားငန်ရည်ဝင်ခြင်းတို့သည် စိုက်ပျိုးမြေများ လျော့နည်းလာစေသော အကြောင်းတရားများ ဖြစ်ပါသည်။ ဆားငန်ရည်ဝင်ခြင်းသည် အထူးသဖြင့် ခြောက်သွေ့သောရာသီတွင် အများ အပြားဖြစ်ပွားပြီး အထွက်နှုန်းနည်းခြင်းကို ဖြစ်စေကာ မကြာခဏဆိုသလို စပါးစိုက်ပျိုးသည့် လယ်ကွင်းများကို ဆုံးရှုံးစေပါသည်(Theingi Myint, 2015)။ အခြေခံစစ်တမ်းအရ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်သူအများစုသည် မိမိတို့ပိုင်ဆိုင် သည့်မြေပေါ်တွင် စိုက်ပျိုးကြခြင်းဖြစ်ပြီး အချို့မှာမြေကိုငှားရမ်းလုပ်ကိုင်ကြပါသည် (Khin Tar Tar et al. 2015)။ သို့သော် ထိုဒေသများတွင် နေထိုင်သူလူဦးရေ၏ ထက်ဝက်ခန့်သည် မြေယာမဲ့များဖြစ်ကြပြီး ထိုသူများ ထဲတွင် လယ်ယာမြေများ၌ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်သားများအဖြစ် အလုပ်လုပ်သူများလည်း ပါဝင်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးမြေ များကို များသောအားဖြင့် ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စုများက လက်လှမ်းမီခြင်း မရှိကြပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်

မြေယာမှတ်ပုံတင် လျှောက်ထားသောစနစ် သည် ကုန်ကျစရိတ်ကြီးမားသည့်အတွက် ဝင်ငွေနည်းသောမိသားစု များ မတတ်နိုင်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

မွေးမြူရေး - အခြေခံစစ်တမ်းတွင် တိရစ္ဆာန်များကို မွန်ပြည်နယ်တွင် ၄၇.၈% နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတွင် ၆၂.၇% မွေးမြူကြပြီး အဓိကအားဖြင့် အိမ်ထောင်စုအသုံးပြုရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည် (Khin Tar Tar et al. 2015)။ ကျွဲနွားများအား လယ်ယာထွန်ယက်စိုက်ပျိုးရေးအတွက် (ထယ်ထိုးခြင်းနှင့် မြေတူးဆွဲခြင်း၊ တလင်းနယ် ခြင်း/ခြေလှေ့ခြင်း၊ လယ်ယာထုတ်ကုန်များကို လယ်တောများမှ နေအိမ်နှင့် ကျီများသို့ လှည်းဖြင့် သယ်ယူပို့ ဆောင်ခြင်း) အသုံးပြုသလို တစ်ရွာမှတစ်ရွာသို့ ရေသယ်ယူရန် သို့မဟုတ် အခြားလယ်သမားများအား အခ ကြေးငွေယူကာ ငှားရမ်းရန်အတွက်လည်း အသုံးပြုကြပါသည်။ ဝက်နှင့်ဆိတ်များအား ဈေးတွင်ရောင်းချရန် အဓိကမွေးမြူကြပြီး ကြက်နှင့်ဘဲများကိုမူ မိသားစုစားသုံးရန် မွေးမြူကြပါသည်။

တိုင်းရင်းသားရိုးရာ ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း - တိုင်းရင်းသားရိုးရာငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်လာခဲ့ကြ သည်မှာ အနည်းဆုံးနှစ်ပေါင်း ၄၀ ခန့် ရှိပြီဟုသိရပြီး ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးရှိ ကဝနှင့် သနပ်ပင်မြို့နယ်၊ မွန်ပြည်နယ် ရှိ သထုံမြို့နယ်တို့တွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်ကိုင်ကြပါသည် (Soe Min Oo & MacKay, 2017)။ ထိုစနစ် သည် မုတ်သုန်ရာသီကို အခြေခံပါသည်။ ဇွန်လနှင့် ဇူလိုင်လများတွင် မုတ်သုန်မိုးရွာသွန်းမှုနှင့်အတူ စပါးစိုက်ရာ လယ်ကွင်းများ ရေပြည့်လာသောအခါ ရေအိုင်များ၊ မြစ်များ၊ ချောင်းများနှင့် မြောင်းများမှ ငါးများသည် ရေပြည့် နေသော လယ်ကွင်းများသို့ ဝင်ရောက်မျိုးပွားကြပြီး အစာရေစာ ရရှိကြပါသည်။

နေ့စားအလုပ်များနှင့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများ - နေ့စားအလုပ်များသည် ဒေသခံများ အထူးသဖြင့် ဆင်းရဲသော မြေယာမဲ့အိမ်ထောင်စုများအတွက် အဓိကဝင်ငွေအရင်းအမြစ်တစ်ခု ဖြစ် ပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင် အမျိုးသားများသည် ပင်လယ်ထဲသို့ တစ်ရက်မှ ရက်အနည်းငယ်ကြာသည် အထိ ငါးဖမ်းထွက်သော လှေများပေါ်တွင် အလုပ်လုပ်ကြပါသည်။ အမျိုးသမီးများမှာမူ ငါးများကို ပြုပြင်စီမံသည့် အလုပ်များ (ငါး၊ ပုစွန်များကို နေလှန်းခြင်း၊ ပြုတ်ခြင်း)ကို လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးတွင် အမျိုးသားများက လယ်ထွန်ခြင်း၊ ပျိုးကြဲခြင်း၊ မြေဩဇာကျွေးခြင်း၊ ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းခြင်း၊ စပါးစိုက်ခြင်း (ဇွန်-ဇူလိုင်)နှင့် စပါးရိတ် သိမ်းခြင်း (အောက်တိုဘာ-နိုဝင်ဘာ)တို့ကို လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည်လည်း စိုက်ပျိုးရေးလုပ် သားများအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ် ကိုင်ကြပါသည် (ပျိုးကြဲခြင်း၊ ပေါင်းသင်ခြင်းနှင့် ရိတ်သိမ်းခြင်း)။

အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအား လက်လှမ်းမီမှု - သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအ ဆောက်အအုံများ အားနည်းခြင်းကြောင့် အခြေခံဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ပညာရေးကို လက်လှမ်းမီမှု နည်းပါးကြပါ သည်။ ကျန်းမာရေးဌာနများသည် မြို့များပေါ်တွင်သာရှိ၍ ဒေသခံများအဖို့ သွားရောက်ရန် ခက်ခဲပြီး အထူးသဖြင့် မိုးရာသီတွင် ပို၍ပင် ခက်ခဲပါသည်။ သန့်ရှင်းသောရေကို လုံလောက်စွာရရှိမှု နည်းပါးခြင်းကလည်း မုတ္တမပင် လယ်ကွေ့ရှိ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ငါးထွက်ကုန်စီမံပြုပြင်မှု လုပ်ငန်းများအတွက် ကြီးမားသော စိန်ခေါ်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ရေရရှိသည့် အဓိကရင်းမြစ်များမှာ ရေတွင်းများ (အများသုံးနှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင်)နှင့် အများသုံး ရေကန်များဖြစ်ပြီး အချို့ကလည်း မိုးရေကို တိုင်ကီများဖြင့် စုဆောင်းကာ လှောင်ထားကြပါသည် (Khin Tar Tar et al. 2015)။

အပိုင်း ၂ - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့၏ ကမ်းရိုးတန်း သဘာဝသယံဇာတများကို ခြိမ်းခြောက်နေသော အန္တရာယ်များနှင့် အခွင့်အလမ်းများ

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသရှိ ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတများ၏ သဘာဝနှင့်အတိုင်းအတာကို အပြည့်အဝ မသိရှိရ သေးသော်လည်း ကြီးမားသော ခြိမ်းခြောက်မှုများကို တွေ့ရှိထားပြီးဖြစ်ပါသည်။

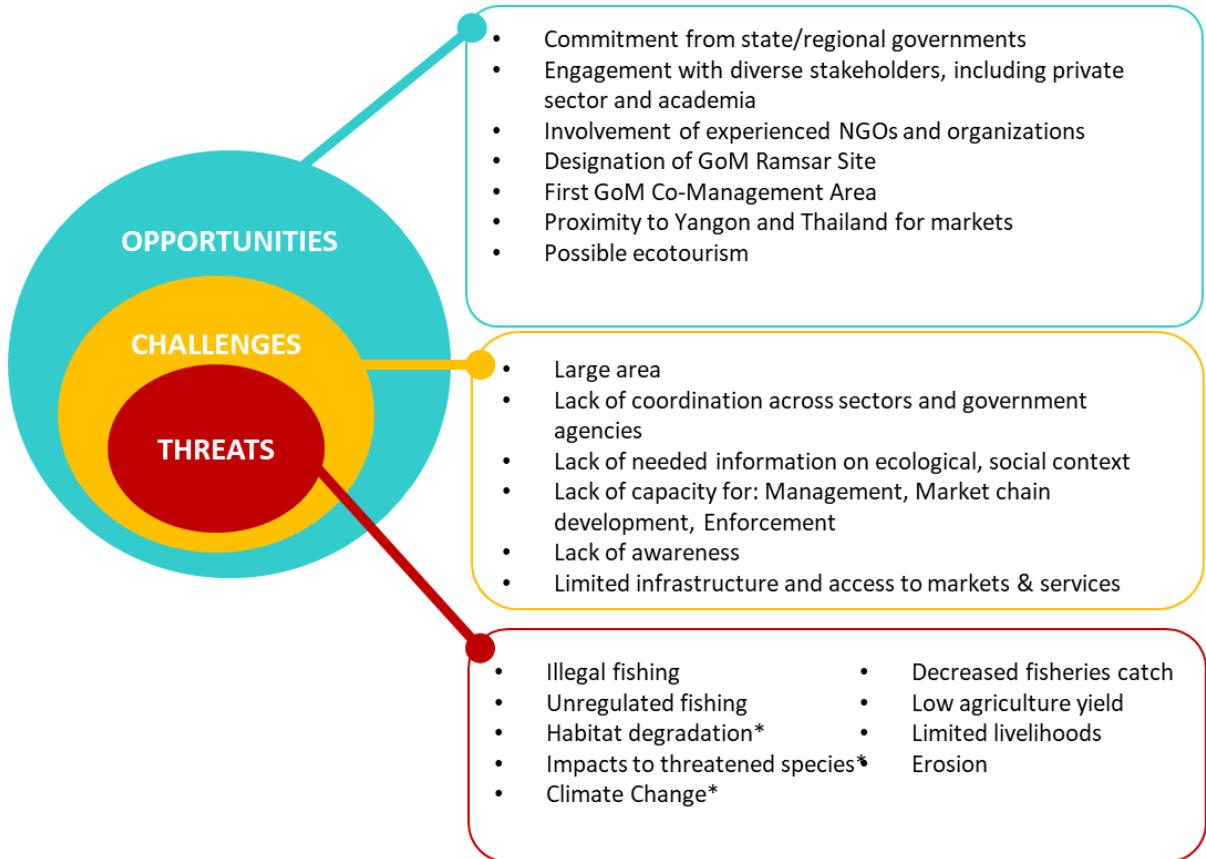
၂-၁။ ခြိမ်းခြောက်နေသော အန္တရာယ်များ

Illegal fishing net (Than Zagar Net) _ Photo ©Myint Oo_VDC/Aung Kan Thar Village

အလွန်အကျွံထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း - သယံဇာတများကို ရေရှည်တည်တံ့စေမည်မဟုတ်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့်အ သုံးပြုနေမှုသည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတများ လက်တွေ့ချက်ချင်း ရင်ဆိုင် နေရသော အန္တရာယ်တစ်ခု ဖြစ်နေဟန်တူပါသည်။ လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်အတွင်း ငါးအလွန်အကျွံဖမ်းခြင်းနှင့် တရားမဝင်ငါးဖမ်း ကိရိယာများ အသုံးပြုခြင်းတို့ကြောင့် ငါးသယံဇာတများ အကြီးအကျယ်ကျဆင်းလာပါသည်။ အထူးသဖြင့် တရားဝင် ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိသော ပိုက်ကွက်သေးငယ်သည့် သံဇကာပိုက်များဖြင့် ငါးသားပေါက် များကိုပါ ဖမ်းယူခြင်းက ဒေသခံငါးဖမ်းလုပ်ငန်း များရင်ဆိုင်နေရသော အဓိကပြဿနာတစ်ရပ် ဖြစ်နေပါသည်။ ထိုပိုက်များသည် အလျား ၁.၅ ကီလို မီတာမှ ၄ ကီလို မီတာအထိ ရှိနိုင်ပြီး ကြီးမားသော မြူးကြီးများကဲ့သို့ ငါးကို ဖမ်းယူခြင်းဖြစ်သည် (MacKay and Soe Min Oo 2017)။ ဤနည်းဖြင့် ငါးဖမ်းခြင်းများကို ရွံညွှန်လတာပြင်များ ပေါ်တွင် အများဆုံးလုပ် ကိုင်နေကြပြီး မွန်ပြည်နယ် ကျိုက်ထိုမှ အနည်းဆုံး သထုံ၊ ပဲခူးနှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသ ကြီးတို့ ဆုံရာအနီးအထိ ရောက်ရှိပါသည် (MacKay and Soe Min Oo 2017)။ တရားမဝင်သံဇကာပိုက်ဖြင့် ငါးဖမ်းသောလှေများကို အဓိကအားဖြင့် ကျိုက်ထိုမြို့မှ အလတ်စားရေလုပ်သားများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ က ပိုင်ဆိုင်ကြပါသည် (MacKay and Soe Min Oo 2017)။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်နာအောင် ကြပ်မတ်ဆောင်ရွက်နေမှုများ မရှိပါ။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသရှိ ကမ်းရိုးတန်း ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း

များကို မည်သူမဆို အတားအဆီးမရှိ လုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်းကြောင့် ငါးဖမ်းခြင်းများကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန်ကိစ္စသည် အလွန်ကြီးမားသော စိန်ခေါ်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ပုံ ၂ - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသရှိ ကမ်းရိုးတန်းသယ်ယာပို့ဆောင်ရေးအတွက် ခြိမ်းခြောက်နေသော အန္တရာယ်များ၊ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခွင့်အလမ်းများ

နေရင်းဒေသပြောင်းလဲခြင်းနှင့် အတန်းအစားကျဆင်းခြင်း - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် နေရင်းဒေသများ၏ အဆင့်အတန်းနှင့် ခြိမ်းခြောက်မှုများကို သုတေသနများ ထပ်မံပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီဇေတောများ လျော့နည်းပြုန်းတီးလျက်ရှိပြီး အဓိကအားဖြင့် လောင်စာအတွက် ထင်းခုတ်ခြင်းနှင့် ဒီဇေတောများကို စိုက်ပျိုးမြေများ၊ ငါးပုလွန် မွေးမြူရေးကန်များအဖြစ် ပြောင်းလဲအသုံးပြုခြင်းများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသရှိ အဆိုပါပြောင်းလဲမှုများကို နားလည်သိရှိနိုင်ဖို့ဆိုလျှင် ပေါင်နှင့်ချောင်းဆုံရှိ ဒီဇေတောများကို သုတေသနပြုလေ့လာရန် အရေးကြီးပါလိမ့်မည်။ အနောက်ဘက်ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက်တွင် ကမ်းရိုးတန်းတိုက်စားမှုများ ကြီးမားစွာ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းနှင့် အရှေ့ဘက်ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက်တွင် ပြန်လည်ပို့ချနေခြင်းက ထိုဒေသရှိ မျိုးစိတ်များ၏ နေရင်းဒေသများအတွက် (MacKay 2017, Whitty et al. 2017) သာမက ဒေသခံပြည်သူများအတွက်ပါ (အောက်ဖော်ပြပါ "တိုက်စားခြင်းနှင့် ပို့ချခြင်း"တွင် ကြည့်ပါ) မြန်ဆန်ပြင်းထန်သည့် ပြောင်းလဲမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေလျက်ရှိပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တွင် သဲတူးခြင်းနှင့် တံတားတည်ဆောက်ခြင်းအပါအဝင် စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံဖွံ့ဖြိုးမှု စီမံချက်အချို့ရှိပြီး ယင်းတို့သည် ရေစီးဆင်းမှုနှင့် နန်းပို့ချမှုများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ ရှိနိုင်သော်လည်း အတည်ပြုနိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ (MacKay 2017)။ နောင်တွင်ဆောင်ရွက်ရန်ရှိသည့် သံလွင်နှင့် စစ်တောင်းမြစ်များရှိ အခြေခံအဆောက်အအုံ သို့မဟုတ် ဆည်တည်ဆောက်ရေး စီမံချက်များသည် နန်းပို့ချမှုများကို ဆုံးရှုံးစေနိုင်ပြီး ယင်းက ပြင်းထန်သော ရေလွှမ်းမှုနှင့် မှန်တိုင်းများဖြစ်ပေါ်မှုတို့ကို ပို၍ပင် ဆိုးရွားလာစေနိုင်ပါသည် (Wongthong and True 2015)။

မျိုးသုန်းမှုအန္တရာယ်ရင်ဆိုင်နေရသော မျိုးစိတ်များအပေါ် သက်ရောက်နိုင်မှုများ - ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ရေညောင်နှုတ် ဝိုင်းငှက်များ အရေအတွက်သည် ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှစတင်ကာ ကျဆင်းလာခဲ့ပြီး အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ အရှေ့ တောင်အာရှ နှင့်တောင်အာရှရှိ ပင်လယ်ရေဝပ်ဒေသများ ပျက်စီးလာမှုကြောင့် အဓိကဖြစ်ပြီး ထိုငှက်များပျံသန်း လာသည့် ဝေးလံလှသော ခရီးလမ်းကြောင်းတစ်လျှောက်ရှိ အန္တရာယ်အမျိုးမျိုးကြောင့်လည်းဖြစ်မည်ဟု ယူဆ ကြပါသည် (BirdLife International 2017, BANCA 2017)။ ထိုအန္တရာယ်များထဲမှ တစ်ခုမှာ ကမ်းရိုးတန်းငှက် မုဆိုးများဖြစ်ပြီး မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် ထောင်ထားသော ငါးဖမ်းပိုက်များတွင် မတော်တဆ ငြိမ့်ခြင်း လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည် (BANCA, 2017)။ ငှက်မုဆိုးများ အန္တရာယ်မှာ BANCA ၏ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ပူးပေါင်း ကြိုးပမ်းမှုများကြောင့် လျော့နည်းသွား ပြီဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ငှက်မုဆိုးများအန္တရာယ်နှင့် ငါးဖမ်းပိုက်များတွင် မတော်တဆ ဖမ်းမိခြင်းများ လုံးဝပျောက်ရေးနှင့် ရေညောင်နှုတ်ဝိုင်းငှက်များ၏ နေရင်းဒေသကို ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေးတို့သည် မျိုးသုန်းလုနီးပါး အန္တရာယ် ရင်ဆိုင်နေရသော ထိုငှက်မျိုးစိတ်အတွက် အရေးတကြီး ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းများ ဖြစ်နေပါသည် (BANCA 2017, BirdLife International 2017)။

ဧရာဝတီလင်းပိုင်နှင့် လင်းရှူးများသည် ငါးဖမ်းကိရိယာများတွင် မတော်တဆ ဖမ်းမိသည့် ဖြစ်ရပ်များ ရှိနေခြင်း ကြောင့် ယင်းသည် ထိုမျိုးစိတ်များအတွက် အခြားဒေသများတွင်လည်း ကြီးမားသော အန္တရာယ်တစ်ခု ဖြစ်နိုင်ပါ သည်။ ထိုအန္တရာယ်အကြောင်းနှင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန် လိုအပ်သော အခြားမျိုးစိတ်များ အကြောင်းကို ပိုမိုနားလည်သိရှိစေရန်အတွက် သုတေသနများ ထပ်မံပြုလုပ်ရန် လိုအပ်နေ ပါသည်။

ငါးလုပ်ငန်းများမှ ဖမ်းယူရရှိသောငါးပမာဏ ကျဆင်းလာခြင်း - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ ရှိ ရေလုပ်သားများ၊ ငါးဖမ်း သူများက လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်အတွင်းတွင် ဖမ်းယူရရှိသော ငါးပမာဏမှာ ၅၀%မှ ၉၀% အထိ ကျဆင်းသွား သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ တရားမဝင်ငါးဖမ်းခြင်းနှင့် ငါးအလွန်အကျွံဖမ်းယူခြင်းများကြောင့် ဖြစ်နိုင် ပါသည်။ ဖမ်းယူရရှိသည့် ငါးပမာဏကျဆင်းလာခြင်းကြောင့် ငါးပိုရနိုင်မည့် ပစ္စည်းကိရိယာများကို တိုးမြှင့်အသုံး ပြုကာ ဖမ်းယူရန် ကြိုးပမ်းလာကြပြန်ပါသည်။ ထိုသို့သော ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများနှင့် တရားမဝင်ငါးဖမ်းမှုများကို အရေးယူထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း မရှိပါက ငါးပမာဏနှင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသ စီးပွားရေးသည် ဆက်လက်ကျဆင်းနေ မည်ဖြစ်ပြီး မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသရှိ ဒေသခံပြည်သူများအပေါ် ဆိုးရွားပြင်းထန်သည့် အကျိုးသက်ရောက် မှုများ ရှိနိုင်ပြီး ဆင်းရဲမှုနှုန်း တိုးမြှင့်ကာ အတိုင်းအတာကြီးမားသည့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုများ ဖြစ်လာနိုင်သည့် အလားအလာ ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများသည် ချေးငွေများကို လက်လှမ်းမီမှု နည်းပါးခြင်းနှင့် အလုပ် သမားရှားပါးခြင်း ပြဿနာများနှင့် ရင်ဆိုင်ရန်ကန်နေရပါသည်။ ဖမ်းယူရရှိသည့် ငါးပမာဏ ကျဆင်းလာသည် နှင့်အမျှ အသေးစားငါးဖမ်းသမားများသည် အခြားကဏ္ဍများရှိ လုပ်ငန်းများကို မလွှဲမရှောင်သာ ရှာဖွေလုပ်ကိုင် လာကြရပါသည်။

ကုန်ထုတ်စွမ်းအား နိမ့်ကျခြင်းနှင့် ရွေးချယ်လုပ်ကိုင်စရာ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှု လုပ်ငန်းအခွင့်အလမ်း နည်း ပါးခြင်း - စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းနှင့် ငါးလုပ်ငန်းများကဲ့သို့ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုများတွင် အခက်အခဲအချို့နှင့် ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ ဒေသခံတောင်သူများ၏ ပြောပြချက်အရ မြေဆီဩဇာ အရည်အသွေးကျဆင်းမှု၊ ရာသီဥ တုအခြေအနေ ဆိုးရွားလာမှုနှင့် ရေကြီးရေလျှံမှု၊ လုပ်သားအင်အားနည်းပါးမှု၊ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ပစ္စည်း ကိရိယာများ လိုအပ်မှုတို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး အထွက်နှုန်းများ ကျဆင်းနေသည်ဟု သိရပါသည် (Khin Tar Tar et al. 2015)။ ပင်လယ်နှင့်နီးသည့်အတွက် ဆားငန်ရည်ဝင်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိရာ အထူးသဖြင့် ခြောက်သွေ့သောရာသီများတွင် ပိုဖြစ်ကာ အထွက်နှုန်းနည်းခြင်းနှင့် စပါးစိုက်ရန်လယ်ကွင်းများဆုံးရှုံးခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည် (Theingi Myint, 2015)။ ငါးလုပ်ငန်းများ၏ ထုတ်လုပ်မှုမှာလည်း ရာသီအလိုက်ငါးရရှိနိုင်

မူနှင့် ပင်လယ်သို့ထွက်ကာ ငါးဖမ်းနိုင်မှုအခြေအနေများ ပြောင်းလဲခြင်း၊ အခြောက်လှန်းလုပ်ငန်းအများစုကို ခြောက်သွေ့ရာသီ (အောက်တိုဘာလလယ်မှ ဧပြီလ သို့မဟုတ် မေလအထိ)တွင်သာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အခြေအနေများကြောင့် အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့နေရပါသည် (Salagrama 2017, Wongthong and True 2015)။ များသောအားဖြင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသနေ ဆင်းရဲသောအိမ်ထောင်စုများသည် မိုးရာသီတွင် အလုပ်အကိုင်ရှားပါးသည့်ပြဿနာကို ရင်ဆိုင်ကြရပါသည်။ ထို့ပြင် စပါးစိုက်ပျိုးချိန်နှင့် ရိတ်သိမ်းချိန် ကြားကာလတွင်လည်း မည်သည့်စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း အခွင့်အလမ်းမျှ မရှိပါ။

တိုက်စားခြင်းနှင့် ပို့ချခြင်း -ပင်လယ်ကွေ့၏ အထက်ပိုင်းတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော ကြီးမားသည့် ကမ်းရိုးတန်းတိုက်စားမှုများက ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးရှိ စိုက်ပျိုးမြေများနှင့် ကျေးရွာများကို ဆုံးရှုံးစေလျက်ရှိပြီး မွန်ပြည်နယ်ဘက်တွင် ကုန်းမြေပို့ချမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ မကြာမီကာလက NAG ဝန်ထမ်းများ (Tun Tun Thein, 2016)၏ လေ့လာမှုအရ ထိုတိုက်စားမှု ဖြစ်စဉ်ကို အနှစ် ၂၀ အတွင်းရှိ Landsat ဂြိုဟ်တုဓါတ်ပုံများအပေါ် အခြေခံကာ စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင် နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါလေ့လာမှုမှတ်တမ်းများအရ ကမ်းရိုးတန်းသည် အနောက်ဘက်သို့ ၁၈ ကီလိုမီတာ ရွေ့သွားသည်ကို ပြသလျက်ရှိပါသည်။ ပဲခူးရှိ လယ်ယာမြေ ၃၇,၀၀၀ ဟက်တာကျော် တိုက်စားခံရပြီး စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းများကို ထိခိုက်စေခဲ့ပါသည်။ ရွာပေါင်း ၁၀ ရွာကျော် တိုက်စားခံခဲ့ရပြီးဖြစ်ကာ နောက်ထပ်ကျေးရွာပေါင်း ၂၂ ရွာသည်လည်း တိုက်စားခံရမည့်အန္တရာယ် ကြုံတွေ့နေရပြီး နေရပ်စွန့်ခွာရွှေ့ပြောင်းသူ (IDPs)ပေါင်း ၃၀,၀၀၀ခန့် ရှိလာနိုင်သည့် အလားအလာကို တွေ့မြင်နေရပါသည်။ မွန်ပြည်နယ်ဘက်ခြမ်းတွင် ကုန်းမြေပို့ချမှုကြောင့် မြေယာအသစ် ၂၇,၀၀၀ ဟက်တာခန့် တိုးလာပါသည်။ ပဲခူးဘက်မှ IDP အများအပြားသည် မွန်ပြည်နယ်ဘက်သို့ ရွှေ့ပြောင်းလာကြပါသည်။ ပဲခူးဘက်ခြမ်းမှ မွန်ပြည်နယ်ဘက်ခြမ်းသို့ တိုက်စားပို့ချသည့် အဆိုပါပြောင်းလဲမှုများကို လွန်ခဲ့သော ၃၆ နှစ်အတွင်း မြင်တွေ့လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အခြားပြောင်းလဲမှုများအနေဖြင့် တံတားနှစ်စင်းကြားရှိ မြစ်ကြောင်းတွင် နှုန်းများပို့ချမှုသည် မြစ်ဝအထိ ရောက်ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကံမကောင်းသည့်အချက်မှာ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များမတိုင်မီက တိုက်စားမှုနှင့် ပို့ချမှုပုံစံများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စနစ်တကျ ကောက်ယူစုဆောင်းထားသည့် အချက်အလက်များ မရှိသည့်အတွက် ပဲခူးတွင်ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည့် ဆိုးရွားပြင်းထန်သော တိုက်စားမှုများနှင့် အခြားပြောင်းလဲမှုများသည် သဘာဝစက်ဝန်းတစ်ခုတွင် ပါဝင်နေသည့် အပြောင်းအလဲများလား သို့တည်းမဟုတ် ရေရှည်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် မြစ်၏စီးဆင်းမှု အပြောင်းအလဲများလားဆိုသည်ကို သိရှိရန် ခက်ခဲပါသည်။ တိုက်စားမှုများနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် အဆိုပါပြောင်း လဲမှုစက်ဝန်းကို ပိုမိုနားလည်သိရှိဖို့ လိုအပ်နေပါသည်။

၂-၂။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသကို ထိရောက်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ

3rd Consultation Meeting for the Gulf of Mottama Coastal Natural Resource Management Plan_ Photo © Min Nyan Seik/GoMP

အထက်ဖော်ပြပါ ခြိမ်းခြောက်မှုများ ရှိနေသည့်အတွက် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတများကို ထိရောက်စွာ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်မည့် အချိန်အခါသင့်လာပြီဟု ဆိုရပါမည်။ ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒအသစ်များနှင့် ကော်မတီအသစ်များ အပါအဝင် အစိုးရအတွင်းရှိ အပြောင်းအလဲများကြောင့် ပိုမိုကောင်းမွန်ပြီး ဘက်စုံပေါင်းစပ်မှုရှိသော စီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းလမ်းကို အစိုးရနှင့်အတူ လက်တွဲကာ ဖော်ဆောင်နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းတစ်ခု ရှိနေပြီဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၆ခုနှစ်၊ မေလတွင် အာဏာရလာသော အစိုးရသည် မုတ္တမပင်လယ် ကွေ့ဒေသအား ရမ်ဆာဒေသအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း၊ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်နှင့် ပူးပေါင်း၍ အမျိုးသားရေဝပ်ဒေသ ကော်မတီဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်တို့တွင် ကမ်းရိုးတန်းသယံဇာတစီမံ ခန့်ခွဲမှုကော်မတီများ (CRMCs) အသစ်ဖွဲ့စည်းခြင်းဖြင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသရှိ သဘာဝသယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုတွင် အခြေခံကျသော တိုးတက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ကူညီပံ့ပိုးပေးလိုမှုအား အခိုင်အမာပြသခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ငါးလုပ်ငန်း မူဝါဒများတွင်လည်း အရေးကြီးသောပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်နေပါသည်။ ရေချိုငါးလုပ် ငန်းမူဝါဒများကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်သို့ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချပေးနေသည့်အတွက် ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်နိုင်မည့် အလားအလာများ တိုးပွားလာပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ခြိမ်းခြောက်မှုအန္တရာယ်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အတွက် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၊ အဆင့်ဆင့်သောအစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ NGO များ၊ ပညာရှင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍတို့ကြား မဟာဗျူဟာကျ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် မိတ်ဖက်ပြုပူးပေါင်းမှုများ လိုအပ်ပါသည်။ သဘာဝသယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် အစိုးရမှ ပြသခဲ့သော အားပေးပံ့ပိုးမှု သည် အကျိုးသက်ဆိုင်သူများကြား ခိုင်မာသည့် ဆက်ဆံရေး

များ တည်ဆောက်နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းတစ်ခုကို ကိုယ်စားပြုသလို သင့်လျော်သည့် မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများ အား (လိုက်နာအောင် ကြပ်မတ်ဆောင်ရွက်ရေး ပိုမိုထိရောက်သော ယန္တရားများနှင့်အတူ) ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် မွန် ပြည်နယ်နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၊ ကျေးရွာနှင့် မြို့နယ်အဆင့်များမှ အာဏာပိုင်များနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍတို့မှလည်း စိတ်ပါဝင်စားစွာ အားပေးပံ့ပိုးလိုမှုများ ပြသ ခဲ့ကြပါသည်။ မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာအဆင့်များတွင် မကြာသေးမီကာလက ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော စီမံအုပ်ချုပ်မှု နည်းလမ်းများကို ကြည့်လျှင် အဆင့်များအားလုံး၌ စီမံအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်နိုင်မည့် အလားအလာများ ကြီးမားစွာ ရှိနေကြောင်း ပြသနေပါသည်။ ထင်ရှားသော သာဓကတစ်ခုအနေဖြင့် သထုံတွင် ဆောင်ရွက်သော ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေးဇုန်တစ်ခုအပါအဝင် ငါးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှု ရှေ့ပြေးစီမံချက်တစ်ခုကို ဖော်ဆောင် နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းသည် ကျန်ရှိသော မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် တန်ဖိုးရှိသော စံနမူနာတစ်ခု ဖြစ် လာပါလိမ့်မည်။

နောက်ထပ်အရေးပါသည့် အခွင့်အလမ်းတစ်ခုမှာ မော်လမြိုင်တက္ကသိုလ်၊ ပဲခူးတက္ကသိုလ်နှင့် ရေဆင်း တက္ကသိုလ်ကဲ့သို့သော သုတေသနအဖွဲ့အစည်းများဘက်မှ ၎င်းတို့၏ သုတေသနအစီအစဉ်များအတွက် စွမ်းရည် မြှင့်တင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်နှင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ကူ ညီဆောင်ရွက်ရန် စိတ်ပါဝင်စားမှု ကြီးမားနေသည့်အချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနနှင့် သင်တန်းများ ဖလှယ် မှုအတွက် မော်လမြိုင်တက္ကသိုလ်၊ IUCN နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံမှ Prince Songkla တက္ကသိုလ်တို့ကြား MOU ရေးထိုးခဲ့ မှုသည် သုတေသနအဖွဲ့ အစည်းများ၏ စိတ်ပါဝင်စားမှုကို အထင်အရှားပြသသော သာဓကတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် ဈေးကွက်ကွင်းဆက်ဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများလည်း ရှိနေပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းရှင်များ အသင်းချုပ်ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာမှုနှင့် ရန်ကုန်နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ဈေးကွက်များနှင့် နီးကပ်မှုများသည် အခွင့်အလမ်းကောင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ သီးခြားအခွင့်အလမ်းတစ်ခုမှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရေ ညောင်နှုတ်ဝိုင်းငှက်မျိုးစိတ် ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းစီမံချက်၊ ၂၀၁၇-၂၀၂၀တွင် အကြံပြုထားသည့် ငှက်ကြည့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းပင် ဖြစ်ပါသည် (BANCA, 2017)။ BANCAသည် ဒေသခံပြည်သူအချို့နှင့် လက်တွဲကာ ဒေသ ခံထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များ (Local Conservation Groups) ဖွဲ့စည်းထားပြီး ထိုအဖွဲ့များက မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ ဒေသရှိ ငှက်ကြည့်ခရီးစဉ်များတွင် ဧည့်လမ်းညွှန်များအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးနေကြပါသည်။ ထိုအလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းသည် အရေအတွက်အားဖြင့် နည်းပါးပြီး ရာသီပေါ်အလုပ်သာ ဖြစ်သော်ငြားလည်း အပိုဝင်ငွေ ရရှိမှုနှင့် ပူးပေါင်းထိန်းသိမ်းခြင်းအားဖြင့် သဘာဝသယံ ဇာတစီမံခန့်ခွဲရေးအတွက် ဒေသခံလူထုများအကြား အသိပညာများနှင့် စွမ်းရည်များ တိုးပွားလာစေပါသည်။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်အား မြန်မာနိုင်ငံတွင်း ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှု၏ ဆက် စပ်တိုးပွားလာသည့် စိတ်ဝင်စားမှုကို အခြေခံ၍ ကျွမ်းကျင်ပြီး အတွေ့အကြုံရင့်ကျက်သော ပြည်တွင်းပြည်ပ NGO များနှင့် လူမှုရေး အဖွဲ့အစည်းများက ပူးတွဲအကောင်အထည်ဖော်နေပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်မှုမှတစ်ဆင့် Myanmar Fisheries Partnership ကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပြီး ယင်းသည် စီမံချက်များကြား သတင်းအချက်အလက်များ ဖလှယ်ရန်နှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရန်အတွက် Platformတစ်ခု ဖြစ်လာပါသည်။ ဤစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် အလား တူစီမံကိန်းများလည်း ရှိနေမည် ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထိရောက်သော ကမ်းရိုးတန်းနှင့် ရေနေသယံဇာတများ ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှုပြုနိုင်ရေးအတွက် အဖွဲ့အစည်းများကြား စုပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ပိုမိုကြီးမားသော အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများကို ရရှိစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်အခြေအနေ

အပိုင်း ၃ - လက်ရှိ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုယန္တရားများ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်အခြေအနေသည် အစဉ်လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲလျက်ရှိပြီး အသစ်ဖွဲ့စည်း၊ ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သော၊ ခေတ်အခြေအနေ နှင့်လျော်ညီအောင် ပြင်ဆင် ပြောင်းလဲထားသော အဖွဲ့အစည်းများ၊ မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများကြောင့် ကြီးမားသော အခွင့်အလမ်း များပေါ်ပေါက်လာပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသရှိ သဘာဝသယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်မှုတွင် မတူကွဲပြားသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အကျိုးသက် ဆိုင်သူအုပ်စုများ ပါဝင်ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည် (နောက်ဆက်တွဲစာတမ်း ၁)။

၃-၁။ နိုင်ငံတကာသဘောတူညီချက်များနှင့် အသိအမှတ်ပြုမှုများ

Myanmar 4th Ramsar Site launching event, Mon State_Photo © BANCA

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ခြိမ်းခြောက်ခံနေရသော မျိုးစိတ်များကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေးတွင် အရေးပါသောကြောင့် ဤဒေသအား စနစ်တကျ စီမံအုပ်ချုပ်မှုသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းကဲ့သို့သော မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များအတွက် ပြုထားသော ကတိကဝတ်များ ပြည့်မီရေးတွင် အထောက်အပံ့ ပြုနိုင်ပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် ရမ်ဆာဒေသတစ်ခု (Ramsar site) နှင့် အရှေ့အာရှ-ဩစတြေးလျ ပျံသန်းရာလမ်းကြောင်း ကွန်ရက်ဒေသတစ်ခု (East Asia-Australasian Flyway Partnership network site) တို့ ပါရှိပါသည်။

ရမ်ဆာဒေသအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း - ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းသည် ရေဝပ်ဒေသများကို ရေရှည်တည်တံ့စေရန် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ နိုင်ငံအဆင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်များနှင့် နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများအတွက် မူဘောင်တစ်ခုချမှတ်ပေးထားပါသည်။ ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းသည် ရေဝပ်နေရင်းဒေသများ၊ အထူးသဖြင့် ရမ်ဆာဒေသအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုထားသော ဒေသများ သို့မဟုတ် တစ်ကမ္ဘာလုံးအတွက် အရေးပါသည့် ရေဝပ်ဒေသများကို အမြော်အမြင်ရှိစွာ အသုံးပြုခြင်းကို အားပေးရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်းကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပြီး နိုင်ငံရှိ ရေဝပ်ဒေသများ ရေရှည်တည်တံ့စေရန် စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သွားမည်ဟု ကတိကဝတ်ပြုခဲ့ပါသည်။

Royal Society for Protection of Birds၊ BirdLife International နှင့် BANCA ပါဝင်သော ရေညောင့်နှုတ်ဝိုင်းငှက် အထူးလုပ်ငန်းအဖွဲ့တို့မှ ငါးနှစ်ကြာ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့ပြီးနောက် ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မေလတွင် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့၏ မြောက်ဘက်ပိုင်းဒေသအား မြန်မာနိုင်ငံ၏ စတုတ္ထမြောက်ရမ် ဆာဒေသအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဒေသခံပြည်သူများ၊ မွန်ပြည်နယ်အစိုးရ၊ အမျိုးသားရမ်ဆာ focal point အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည့် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ မွန်ပြည်နယ်ရှိ နောက်ထပ်သုံး မြို့နယ် (သထုံ၊ ပေါင်၊ ချောင်းဆုံ)၊ ပဲခူးနှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးများအထိ ရမ်ဆာဒေသအဖြစ် ထပ်မံတိုးချဲ့သတ်မှတ်နိုင်ရန် မျှော်မှန်းထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက ဤရမ်ဆာဒေသအတွက် စီမံအုပ်ချုပ်မှုမူဘောင်တစ်ခု ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရန် ကတိကဝတ်ပြုထားပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့အား ရမ်ဆာဒေသအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ခြင်းသည် ထူးခြားလှပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားဝင်ထိန်းသိမ်းကာ ကွယ်ထားသော ဒေသများ၏ ပြင်ပရှိ နေရာတစ်ခုကို ရမ်ဆာဒေသဟူ၍ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ ယင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ထားသော နယ်မြေများတွင် မပါဝင်သော်လည်း ရမ်ဆာဒေသအဖြစ် သတ်မှတ်ထိုက်သည့် တစ်ကမ္ဘာလုံးအတွက် အရေးပါသော အခြားရေဝပ်ဒေသများအပြားအတွက် အရေးပါသော ရှေးပြေးသာဓကတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

အရှေ့အာရှ-ဩစတြေးလျ ပျံသန်းရာလမ်းကြောင်း ကွန်ရက်ဒေသအဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်း - မြန်မာနိုင်ငံပါဝင်နေသော အရှေ့အာရှ-ဩစတြေးလျ ပျံသန်းရာလမ်းကြောင်း (EAAF)သည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ရွှေ့ပြောင်းရေပျော်ငှက်များ ပျံသန်းရာ အဓိကလမ်းကြောင်းကြီး ကိုးခုအနက် တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ EAAF Partnership (EAAFP) သည် EAAF တစ်လျှောက်ရှိ ရွှေ့ပြောင်းရေပျော်ငှက်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးကို မြှင့်တင်ကြိုးပမ်းနေသည့် တစ်ချိန်တည်းတွင် ရေဝပ်ဒေသများနှင့် ရေပျော်ငှက်များပေါ် မှီခိုအားထားနေသော လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးလိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းပေးရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ပါသည်။ EAAFP သည် ငှက်များပျံသန်းရာလမ်းကြောင်းတစ်လျှောက်ရှိ နေရာဒေသများကြား ကွန်ရက်တစ်ခု ထူထောင်ရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး ဆက်သွယ်ရေး၊ အသိပညာဖြန့်ဝေမှုနှင့် သုတေသနတို့ကို အားပေးကူညီကာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစွမ်းရည်များအား မြှင့်တင်ပေးနေပါသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် EAAFP၏ မိတ်ဖက်တစ်ဦး (Partner of EAAFP) ဖြစ်လာပါသည်။ မျိုးသုဉ်းလုနီးပါး အန္တရာယ်ကြုံတွေ့နေသော ရေညောင့်နှုတ်ဝိုင်း ငှက်များအပါအဝင် ရွှေ့ပြောင်းရေပျော် ငှက်များအတွက် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ အရေးပါမှုကို အသိအမှတ်ပြုသော အားဖြင့် ဧရိယာ ၁၉၅,၀၀၀ ဟက်တာ ကျယ်ဝန်းသော နေရာ တစ်ခုကို EAAFP ပျံသန်းရာလမ်းကြောင်းကွန်ရက်ဒေသအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့သတ်မှတ်ခံ ရခြင်းကြောင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ တန်ဖိုးကို နိုင်ငံတကာမှ ပိုမိုသိရှိလာအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၃-၂။ ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကမ်းရိုးတန်းသယံဇာတများအား စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ သီးခြားမူဝါဒများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်ပါသည် -

ကမ်းရိုးတန်းသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ (CRMC) - မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝသယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်မှုတွင် အရေးပါသော မှတ်တိုင်တစ်ခုမှာ ၂၀၁၆ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် နိုင်ငံအဆင့် ကမ်းရိုးတန်း သယံဇာတစီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီအား ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းနှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် ကော်မတီခွဲများ ထပ်မံဖွဲ့စည်းရန် ခွင့်ပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုကော်မတီများသည် ကမ်းရိုးတန်းရှိ သဘာဝသယံဇာတများကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန်အတွက် မူဝါဒရေးဆွဲမည်ဖြစ်ရာ ယင်းသည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသအား ကဏ္ဍစုံစီမံအုပ်ချုပ်နိုင်မည့် ထူးခြားသော အခွင့်အလမ်းတစ်ခုပင်ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံအဆင့်ရေဝပ်ဒေသများကော်မတီ - ရမ်ဆာဒေသများနှင့် အခြားသော ရေဝပ်ဒေသများကို ထိရောက်စွာ စီမံအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်နိုင်ရန်အတွက် အမျိုးသားရေဝပ်ဒေသများကော်မတီ(NWC)ကို ၂၀၁၆ခုနှစ်က ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံအဆင့် ရေဝပ်ဒေသမူဝါဒကိုလည်း ယခုအခါ ရေးဆွဲနေပြီဖြစ်ပါသည်။ NWC ၏ လုပ်ငန်းများအား CRMC နှင့် နီးကပ်စွာ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သင့်ပြီး ဤစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အမျိုးသားရေဝပ်ဒေသမူဝါဒသည် အဓိကကျသော လက်နက်အထောက်အကူတစ်ခု ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။

ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများနှင့် ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှု ဥပဒေမူဘောင် - မြန်မာနိုင်ငံရှိ ငါးလုပ်ငန်းများအား ပင်လယ်ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း (ကမ်းဝေးနှင့် ကမ်းနီး) နှင့် ရေချိုငါးဖမ်းလုပ်ငန်းဟူ၍ အုပ်စုခွဲထားပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ပင်လယ်ငါးလုပ်ငန်း ဥပဒေနှင့် ရေချိုငါးလုပ်ငန်းဥပဒေများ ရှိပါသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ရေချိုငါးလုပ်ငန်း စီမံအုပ်ချုပ်မှုအား ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသို့ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ရေချိုငါးလုပ်ငန်း ဥပဒေကို ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး (၂၀၁၂)နှင့် ရခိုင်ပြည်နယ် (၂၀၁၄) တို့တွင် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းပြီးဖြစ်ကာ မွန်ပြည်နယ်နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် ရေးဆွဲနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်လယ်ပိုင်းတွင် ထုတ်ပြန်ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ပြီး ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် အသစ်ပြင်ဆင်သော ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များသည် ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် အရေးကြီးသော တိုးတက်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါညွှန်ကြားချက်များသည် ဒီရေတောများအပါအဝင် သစ်တောစနစ်များအတွင်းရှိ သယံဇာတများကို ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်ရန် လမ်းညွှန်များ ပေးထားပါသည်။ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများကို ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်ရန် ဦးတည်လျက် အကျိုးဆက်စပ်သူပေါင်းစုံ ပါဝင်သော စီမံချက်များအား ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသ ကြီးအဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်နေသော်လည်း နိုင်ငံအဆင့်တွင်မူ ငါးလုပ်ငန်းများ ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒပြဋ္ဌာန်းချက်များ မရှိသေးပါ။

၃-၃။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့နှင့် ပိုမိုသက်ဆိုင်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မူဝါဒများအား ယခုအခါ အသစ်ဖွဲ့စည်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ခေတ်အခြေအနေနှင့် လျော်ညီအောင် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်းများကို အထူးအားဖြင့် ဒေသန္တရအဆင့်တွင် ပြုလုပ်လျက်ရှိပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင်လည်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

မွန်ပြည်နယ်နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ကမ်းရိုးတန်းသယ်ယာပို့ဆောင်ရေးစီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ (CRMCs) - အဆိုပါကော်မတီများကို သက်ဆိုင်ရာဒေသများရှိ ကမ်းရိုးတန်းသယ်ယာပို့ဆောင်ရေးစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကို စောင့်ကြည့်ကြပ်မတ်ရန်အတွက် (၂၀၁၈ခုနှစ် အစောပိုင်းမှစ၍) အသစ်ဖွဲ့စည်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤစီမံခန့်ခွဲမှုစီမံကိန်းအား အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုများ ပြုလုပ်သောအခါ ထိုကော်မတီများသည် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။ ပဲခူး CRMC ကို “စစ်တောင်းမြစ်ဝဒေသ သယ်ယာပို့ဆောင်ရေးစီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီ” ဟု တရားဝင်အမည်ပေးထားပါသည်။ လက်ရှိတွင် အဆင့်အမျိုးမျိုးရှိ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများနှင့် အခြားအစိုးရရုံးများမှ အစိုးရအရာရှိများနှင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည် (နောက်ဆက်တွဲ စာတမ်း ၂)။ ကော်မတီတွင် ယခုထက် ပို၍မတူကွဲပြားသော အကျိုးသက်ဆိုင်သူများအား ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများကို ရှာဖွေလျက်ရှိပါသည်။

မွန်ပြည်နယ်နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ရေဝင်ဒေသစီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီများ (WMCs) - ၂၀၁၆ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် အသီးသီးဖွဲ့စည်းခဲ့သော ထိုကော်မတီများတွင် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဦးစီးဌာနများ သာမက ဒေသတက္ကသိုလ်များ (မော်လမြိုင်နှင့်ပဲခူးတက္ကသိုလ်များ)နှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ (မြန်မာနိုင်ငံငါးလုပ်ငန်းရှင်များအသင်းချုပ်)မှ ကိုယ်စားလှယ်များလည်း ပါဝင်ပါသည်။ မကြာသေးမီက ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး CRMC များကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် နယ်ပယ်များ သိသိသာသာ ထပ်တူညီနေသည့်အတွက် WMC များ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို CRMC များနှင့် ဆက်စပ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ၊ အထူးလုပ်ငန်းအဖွဲ့များသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်သွား မည်ဖြစ်ပါသည်။

မွန်ပြည်နယ်နှင့်ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ရေချိုငါးလုပ်ငန်းဥပဒေများ - မွန်ပြည်နယ်နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတို့၏ ရေချိုငါး လုပ်ငန်းဥပဒေများကို မတူကွဲပြားသော အကျိုးသက်ဆိုင်သူများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုအချို့ ပြုလုပ်ကာ ပြင်ဆင်ခဲ့ ကြပြီး ဥပဒေသစ်များကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များက ၂၀၁၈ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ လတ်တလောတွင် မွန်ပြည်နယ်နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး နှစ်ခုစလုံးတွင် ငါးလုပ်ငန်း နည်းဥပဒေများကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာနများက ရေးဆွဲနေပြီး ထိုလုပ်ငန်းစဉ် ပြီးစီးပါက ထွက်ပေါ်လာမည့် ဥပဒေအပြည့်အစုံ (ဥပဒေ နှင့် နည်းဥပဒေများ)သည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ရှိ ငါးလုပ်ငန်းများ ပူးတွဲစီမံခန့်ခွဲမှုတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။

၃-၄။ ကျေးရွာ၊ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အဆင့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မူဝါဒများ

ပူးတွဲစီမံခန့်ခွဲမှု ရရှိရန်အတွက် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဒေသခံအကျိုးသက်ဆိုင်သူများ ပါဝင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဒေသရှိ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များ၊ ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများနှင့် မွန်၊ ပဲခူး CRMC များကြား ချိတ်ဆက်မှုများကို အားကောင်းအောင် လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်နှင့် ယခင်က ဆောင်ရွက်ခဲ့သော BANCA လုပ်ငန်းများမှတစ်ဆင့် ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာအဖွဲ့များကို ကျေးရွာနှင့် မြို့နယ်အဆင့်တွင် ဖွဲ့စည်းထားပြီး သို့မဟုတ် ပံ့ပိုးကူညီထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကော်မတီများ (VDCs) သည် ပဲခူးနှင့်မွန်ရှိ စီမံချက်ကျေးရွာတိုင်းတွင် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်၏ လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ပေးနေသော ယူနစ်များဖြစ်ပြီး ကျေးရွာကိုယ်စားလှယ်များက မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ အဆိုပါကော်မတီများတွင် ငါးလုပ်ငန်းအဖွဲ့၊ စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းကိုအခြေခံသည့် ဝင်ငွေတိုးအဖွဲ့များ ပါဝင်ပါသည်။

အချို့သော VDC များကို မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်မှ ဖွဲ့စည်းပေးထားခြင်းဖြစ်ပြီး အချို့မှာမူ ယခင်အစိုးရလက်ထက်က ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးမှု အထောက်အကူပြုကော် မတီများအဖြစ် ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သော ကော်မတီများ ဖြစ်ပါသည်။

ဒေသခံထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များ (LCGs) ကို ကမ်းရိုးတန်းငှက်များနှင့် တရားမဝင်ငါးဖမ်းခြင်းများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုများအပါအဝင် ကမ်းရိုးတန်းငှက်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအတွက် BANCA ၏ အကူအညီဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့များသည် စေတနာ့ဝန်ထမ်းအဖွဲ့များဖြစ်ပြီး ငှက်မှဆိုးများ ငှက်ပစ်သည်ဟု သိရှိထားသည့် နေရာများတွင် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားပါသည်။ ထိုအဖွဲ့များကို VDC အဖွဲ့အတွင်း ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း ဖွဲ့စည်းသွားမည်ဖြစ်သည်။

မြို့နယ်ငါးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်းအဖွဲ့များ (FDAs) သည် ဒေသရှိ ကျေးရွာများမှ ငါးလုပ်ငန်းအဖွဲ့များ အချင်းချင်းကြား ဆက်သွယ်နိုင်မည့် ကြားခံများအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပြီး အစိုးရဦးစီးဌာနများ၊ အခြားသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများတွင် ဦးဆောင်ပါသည်။ FDA မှတစ်ဆင့် ငါးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သော ဒေသခံပြည်သူများသည် ၎င်းတို့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲပြဿနာများကို ဖြေရှင်းကြပြီး ထိုပြဿနာများကို DOFI၊ GAD ၊ စသည့်သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရ ဌာနများထံ ရှင်းလင်းတင်ပြဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ပါသည်။ တောင်သူများအတွက် အလားတူအသင်းအဖွဲ့များကိုလည်း မကြာမီအနာဂတ်တွင် ဖွဲ့စည်းသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

သထုံမြို့နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်ရှိ ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှုဒေသနှင့် စီမံကိန်းများ - သထုံမြို့နယ်၊ အောင်ကန်သာကျေးရွာတွင် ဂဏန်းထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး ဧက ၅၀၀ အပါအဝင်ဖြစ်သော မွန်ပြည်နယ်၏ ပထမဆုံး ငါးလုပ်ငန်းပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှုဇုန်တစ်ခုကို မွန်ပြည်နယ်အစိုးရမှ ၂၀၁၇ ခုနှစ် နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့ပါသည်။ ယင်းသည် မုတ္တမပင်လယ် ကွေ့စီမံချက်၊ ကျေးရွာရှိ ရေလုပ်သားများ၊ သထုံ FDA ၊ DoF (ပြည်နယ်နှင့် ခရိုင်)၊ မြန်မာနိုင်ငံ ငါးလုပ်ငန်းရှင်များအသင်း တို့၏ ပူးပေါင်းကြိုးပမ်း အားထုတ်ခဲ့မှု ရလဒ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ အဓိက ဦးတည်ချက်မှာ ထိုဒေသရှိ တရားမဝင်ငါးဖမ်းသည့် ပြဿနာကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိတွင် ဤဒေသနှင့် မွန်ပြည်နယ်ရှိ အခြားမြို့နယ်နှစ်ခုအတွက် ငါးလုပ်ငန်းပူးတွဲစီမံ အုပ်ချုပ်မှုစီမံကိန်းများကို စီမံချက်၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုအဖြစ် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက် မိတ်ဖက်အဖွဲ့ NAG ၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုဖြင့် ရေးဆွဲနေပါသည်။

၃-၅။ အထောက်အကူပြုအဖွဲ့အစည်းများ

ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုသည် အလွန်တရာ အရေးကြီးလှပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ငါးလုပ်ငန်းရှင်များအဖွဲ့ချုပ်(MFF)သည် မူဝါဒနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်များ ရေးဆွဲမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပွဲအချို့တွင် ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ အခြားအဓိကျသော အဖွဲ့အစည်းများမှာ မော်လမြိုင်တက္ကသိုလ်၊ ပဲခူးတက္ကသိုလ်၊ ရေဆင်းတက္ကသိုလ်ကဲ့သို့သော ပညာရှင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံမှ HAFL နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံမှ Prince Songkla တက္ကသိုလ်များ အပါအဝင် အခြားနိုင်ငံများမှ တက္ကသိုလ်များ၊ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ NGO အမျိုးမျိုးသည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် ရေရှည်တည်တံ့စေမည့် စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုများအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြပြီး အချို့ကလည်း မကြာမီအနာဂတ်တွင် ထိုကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းများကို စတင်ဆောင်ရွက်ရန် အစီအစဉ်များ ရှိနေပါသည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းများထဲတွင် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ စီမံချက်မိတ်ဖက် များအပြင် Wildlife Conservation Society၊ Environmental Defense Fund၊ Vision Fund နှင့် မော်လမြိုင်တက္ကသိုလ်တွင် ရုံးထိုင်သည့် NGO တစ်ခုဖြစ်သော Point B Design + Training တို့ ပါဝင်ပါသည်။

စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ် - အခြေခံစည်းမျဉ်းများ၊ မျှော်မှန်းရလဒ်များ၊ လုပ်ငန်းရလဒ်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှု

အပိုင်း ၄ - လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု

ဤစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်၏ ဦးတည်ချက်သည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ သဘာဝသယံဇာတများအား ရေရှည်စီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများကို ပေါင်းစည်းကာ ဆောင်ရွက်သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းစဉ်၏ မျှော်မှန်းချက်မှာ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ ၏တမူထူးခြားသည့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများအားထိန်းသိမ်းပြီး ၎င်းတို့အပေါ်မှီခိုနေရသော လူမှုအသိုက်အဝန်းများအား စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မျှော်မှန်းချက်ကို ပြည့်မီအောင် အထောက်အပံ့ပြုမည့် အဓိကရေရှည်မျှော်မှန်း ရလဒ်သုံးခုထားရှိပြီး ထိုမျှော်မှန်းရလဒ်များသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းများ၊ သဘာဝသယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု၊ အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တို့နှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။ အဆိုပါ အပိုင်းသုံးပိုင်းသည် အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်နေပြီး အပိုင်းအသီးသီးမှ ဆောင်ရွက်ချက်များကြား ဆက်သွယ်ပူးပေါင်းညှိနှိုင်းခြင်းအားဖြင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသအား ဘက်စုံစီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို အားပေးမြှင့်တင်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဤလုပ်ငန်းစဉ်၏ အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်/ မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာအဆင့်များရှိ သက်ဆိုင်ရာကော်မတီများနှင့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များအတွက် မူဘောင်တစ်ခု ရရှိစေခြင်းဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းများကို လမ်းညွှန်ပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို အသုံးပြုကာ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသအား ထိရောက်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ဖို့ဆိုလျှင် ရည်ရွယ်ချက်အောင်မြင်ရေး ဦးတည်သည့် လုပ်ငန်းစီမံချက်များ၊ အစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ စီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် ရေရှည်လမ်းညွှန်တစ်ခုအဖြစ် ရည်ရွယ်သော်လည်း ပြောင်းလဲလာသော အခြေအနေများနှင့်အညီ လိုက်လျောညီထွေ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲနိုင်သည့် လမ်းညွှန်တစ်ခုလည်း ဖြစ်သင့်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်အသစ်များ ရရှိလာချိန်၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်မှုများ ပြုလုပ်ပြီးချိန် သို့မဟုတ် ဥပဒေများ ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ချိန်များနှင့် လိုက်လျောညီထွေ လိုက်ပါပြောင်းလဲရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄-၁။ လမ်းညွှန်စည်းမျဉ်းများ

ဤစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်သည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသအား ရေရှည်တည်မြဲစေရန် ထိရောက်၍ သာတူညီမျှရှိသော စီမံအုပ်ချုပ်မှု ရရှိအောင် လမ်းညွှန်ပြသပေးမည့် အခြေခံစည်းမျဉ်းများကို လိုက်နာကာ ရေးဆွဲထားပါသည်။

ရေဝပ်ဒေသများအား အမြော်အမြင်ရှိစွာ အသုံးပြုနိုင်ရေး ဂေဟစနစ်အခြေပြုသည့် နည်းလမ်း - ဤနည်းလမ်းတွင် ဂေဟစနစ်တစ်ခုအတွင်းရှိ ဇီဝဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် လူသားဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်းများနှင့် ထိုအစိတ်အပိုင်းများကြား အပြန်အလှန်တုံ့ပြန်ဆက်သွယ်မှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။ "အမြော်အမြင်ရှိစွာ အသုံးပြုမှု"သည် ရမ်ဆာကွန်ဗင်းရှင်း၏ အခြေခံအကျဆုံးစည်းမျဉ်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး "စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဖော်ဆောင်ရာတွင် ဂေဟစနစ်အခြေပြုသော နည်းလမ်းများအား အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် [ရေဝပ်ဒေသများ]၏ ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ ဝိသေသလက္ခဏာကို ထိန်းသိမ်းခြင်း"ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါ

သည်။ ဤစီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ်ကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှု (CNRM) အတွက်အပြင် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းများ ရေရှည်လုပ်ကိုင် နိုင်ရေးအတွက် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ မြစ်များ၊ ရွှံ့ညွှန်လတာပြင်များ၊ ကမ်းရိုးတန်းဖုန်းများ နှင့် ရေလွှမ်းလွင်ပြင်များကို အမြော်အမြင်ရှိစွာ အသုံးပြုနိုင်ရန် ရည်ရွယ်လျက် စနစ်တစ်ခုလုံးကို အခြေပြုသော ရူထောင့်များမှ ရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းများနှင့် ဈေးကွက်များ - ကျေးလက်ဒေသ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် အားနည်းချို့တဲ့သော အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းများ တိုးတက်ရေးတွင် လွန်စွာအရေးကြီးပါသည့်အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ရေရှည်တုံ့သော စိုက်ပျိုးရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ အပါအဝင် ထုတ်ကုန်အမျိုးမျိုး တိုးချဲ့ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုတိုးတက်စေခြင်းနှင့် ဘေးအန္တရာယ် ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းရှိသည့် စနစ်များသည် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုနှင့် ဝင်ငွေတိုးတက်မှုများကို အထောက်အပံ့ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သည့် အခြားအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများအတွက် ကျွမ်းကျင်မှုအမျိုးမျိုးနှင့် အခွင့်အလမ်းအမျိုးမျိုး တိုးတက်ရရှိရေး ဆောင်ရွက်ပေးရန်လည်အရေးကြီးပါသည်။ စီးပွားရေးအရ ရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်စွမ်းရှိစေရန်အတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနည်းဗျူဟာများကိုလည်း ဈေးကွက်စနစ်များနှင့် အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်မှုရှိနေစေရန် လိုအပ်ပါသည်။ အဆိုပါ ဈေးကွက်စနစ်များနှင့် စီးပွားရေးအခွင့် အလမ်းများသည် အရည်အသွေးမြင့် ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ဈေးကွက်များကို ယုံကြည်အားထားလောက်သည့် လက်လှမ်းမီမှုများ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းလမ်း - ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်ကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့၏ သဘာဝသယံဇာတများ(အထူးသဖြင့် ငါးသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ)ကို သာတူညီမျှနှင့် ထာဝစဉ်တည်တံ့စေနည်းဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှု ဟူသည် အသုံးပြုသူအဖွဲ့များနှင့် အစိုးရကြား ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှု၊ အကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့် ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ လိုက်နာအောင် ကြပ်မတ်ဆောင်ရွက်မှုတို့ အပါအဝင် စီမံအုပ်ချုပ်မှု လုပ်ငန်းများအတွက် တာဝန်များကို ခွဲဝေယူကြသည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည့် အစီအစဉ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

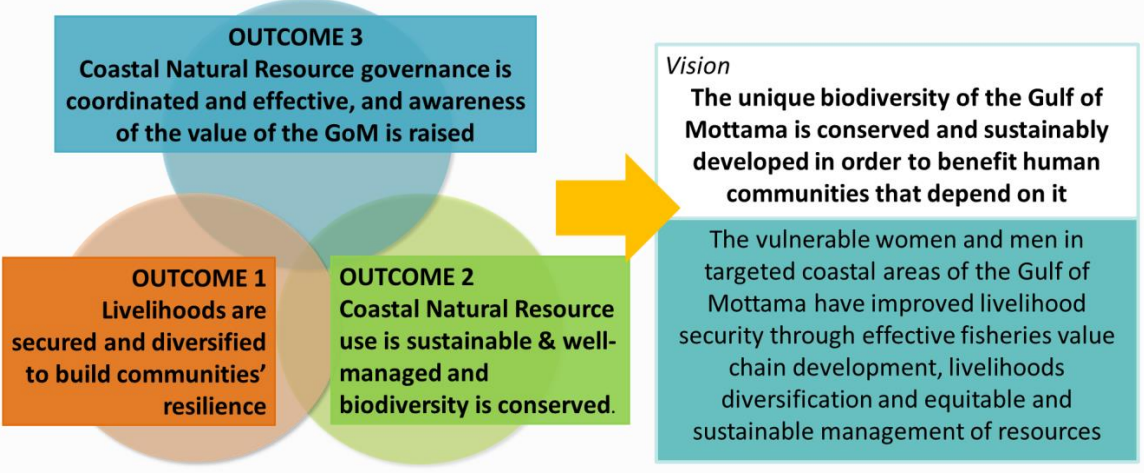
အားလုံးပါဝင်နိုင်မှု၊ ကျားမရေးရာနှင့် လူမှုရေးသာတူညီမှု - စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အား မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် အမှန်တကယ် ခံယူဆောင်ရွက်မှုရှိရန်နှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုအရှိဆုံးသူများအတွက် အကျိုးကျေးဇူးများ အသေအချာရရှိ စေရန်အတွက် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသအား စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းစဉ် တစ်လျှောက်လုံးတွင် အားလုံးပါဝင်သော အကျိုးသက်ဆိုင်သူအုပ်စုများ သာတူညီမျှ ကိုယ်စားပြုပြီး တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုတို့ ရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် ကျားမတန်းတူ ပါဝင်နိုင်မှုလည်း အကျိုးဝင်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများ၏ လိုအပ်ချက်များ၊ ရပိုင်ခွင့်များနှင့် ပါဝင်ကူညီမှုများကို အပြည့်အဝ တန်ဖိုးထားစေရန်အတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အမျိုးသမီးများအား အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝစွာ ပါဝင်စေရမည် ဖြစ်သည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသကို စီမံအုပ်ချုပ်မှုမှ ရရှိသော အကျိုးကျေးဇူးများနှင့် ကုန်ကျသည့်စရိတ်များ အားလုံးသည် အကျိုးသက်ဆိုင်သူအုပ်စုအချို့နှင့်သာ သက်ဆိုင်ခြင်းမျိုး မဖြစ်သင့်ဘဲ သာတူညီမျှ ဖြန့်ဝေရရှိသင့်ပါသည်။ အကျိုးသက်ဆိုင်သူများအနေဖြင့် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ် ငန်းစဉ်များတွင် တက်ကြွစွာပါဝင်နိုင်ရန်နှင့် ဦးဆောင်နိုင်ရန် ပြင်ဆင်ပေးသည့် အနေဖြင့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုများ ပြုလုပ်ပေးနိုင်ပါသည်။ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှုမှ ကောင်းကျိုးများနှင့် ဆိုးကျိုးများ

သည် မည်သည့်အကျိုးသက်ဆိုင်သူ အုပ်စုအပေါ်တွင်မျှ တစ်ဘက်စောင်းနှင်းကျ ရောက်နေခြင်း မရှိရလေအောင် စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် သုံးသပ်ဆန်းစစ်မှုများ ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

ပဋိပက္ခအား သတိပြုသိရှိမှု - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ အား စီမံအုပ်ချုပ်ရာတွင် ဒေသတွင် ရှိနေသည့် လူမှုရေးတင်းမာမှုများကို ပိုမိုပြင်းထန်လာစေရန် သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခဖြစ်အောင် မီးထိုးပေးသကဲ့သို့ မဖြစ်စေရန်အတွက် စီမံအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းများအတွင်းတွင် "ဆိုးကျိုးမဖြစ်စေရ" ဟူသော နည်းလမ်းဖြင့် ပဋိပက္ခအား သတိပြုသိရှိမှုကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးပါသည်။ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှုတွင် (အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်) အကျိုးသက်ဆိုင်သူအမျိုးမျိုးကို ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေသည့် နည်းလမ်းကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ကိုယ်စားပြုမှုပိုရှိသော ရှုထောင့်အမြင်များနှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှုများကို ပြုလုပ်နိုင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ပဋိပက္ခအား သတိပြုသိရှိမှုကို အားပေးနိုင်ပါသည်။ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် သုံးသပ်စစ်ဆေးမှုများတွင် အဆိုပါလုပ်ငန်းများ၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်ရာ အကျိုးသက်ဆိုင်သူအုပ်စုများအတွင်းနှင့် အုပ်စုများကြား ဆက်ဆံရေးများနှင့် တင်းမာမှုများအပေါ် သက်ရောက်မှုများသည်လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက်များတွင် ပါဝင်ပါသည်။ အလားတူပင် လုပ်ငန်းများအားလုံးကို အစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် ကြိုတင်မခန့်မှန်းနိုင်သော ပဋိပက္ခအပေါ် သက်ရောက်နိုင်မှုများကို ဂရုတစိုက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။ ဖြေရှင်းရန်လိုအပ်သော ပဋိပက္ခများကို ပဋိပက္ခအားသတိပြုသိရှိသော စီမံချက်စီ မခန့်ခွဲမှုကို အသုံးပြုကာ ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

၄-၂။ မျှော်မှန်းရလဒ်များနှင့် လုပ်ငန်းရလဒ်များ

ဤစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တွင် မျှော်မှန်းရလဒ် သုံးခု ပါရှိပါသည် (ပုံ ၃)။ မျှော်မှန်းရလဒ် တစ်ခုချင်းစီတွင် လုပ်ငန်းရလဒ်သုံးခု ပါဝင်ပါသည်။ အဆိုပါ မျှော်မှန်းရလဒ်များနှင့် လုပ်ငန်းရလဒ်များ ပြည့်မီစေရေးအတွက် အစီအစဉ်များကောင်းမွန်စွာချမှတ်ခြင်း၊ ရည်မှန်းသတ်မှတ်ချက်များကို သေချာစဉ်းစားချမှတ်ထားခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းများကို သေချာစွာပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းများ လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ (ဇယား ၁၊ ၂ နှင့် ၃ ကို ကြည့်ပါရန်)။ အဆိုပါ လုပ်ငန်းအများစုသည် အခြားသော လုပ်ငန်းရလဒ်များနှင့် မျှော်မှန်းရလဒ်များအောက်ရှိ လုပ်ငန်းများနှင့် ချိတ်ဆက်မှု ရှိနေမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပုံ ၃ - မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့၏ သဘာဝသယံဇာတများနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအတွက် ချမှတ်ထားသော မျှော်မှန်းချက် ပြည့်မီရေး အထောက်အပံ့ပြုမည့် မျှော်မှန်းရလဒ်သုံးခု။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၁

လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ ဘေးအန္တရာယ်ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ပေးရန်အတွက် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမူလုပ်ငန်းများ အာမခံချက်ရှိရေးနှင့် လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုး ရွေးချယ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း။

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမူလုပ်ငန်းများ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းနှင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းသစ်များနှင့် လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုများသည် ဒေသခံများရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသော စိန်ခေါ်မှုများ (ငါးသယံဇာတများ လျော့နည်းခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် သွင်းအားစုနည်းပါးခြင်းနှင့် ထွက်ကုန်နည်းပါးခြင်း၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး မဟုတ်သည့် အခြားလုပ်ငန်းအခွင့်အလမ်းများ နည်းပါးခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝဘေးများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမူ လုပ်ငန်းများအပေါ် သက်ရောက်ခြင်း)ကို ပိုမိုရင်ဆိုင် တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းရှိလာစေမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသည် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအား ၎င်းတို့၏သဘာဝသယံဇာတများကို ပိုမိုထိရောက်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်အောင် ကူညီနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ဤစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းအစီအစဉ်သည် ငါးလုပ်ငန်းစီမံအုပ်ချုပ်မှု၊ ထုတ်ကုန်များအားတန်ဖိုးဖြင့်တင်သည့်လုပ်ငန်းများ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေခြင်း၊ လယ်ယာကဏ္ဍနှင့် အခြားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား အထောက်အပံ့ပေးခြင်း၊ သက်သာသောအတိုးနှုန်း ဖြင့်ချေးငွေများ အခြားသော အသေးစားနှင့်အလတ်စား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ(SMEs)အတွက် ပံ့ပိုးမှုများရရှိစေခြင်း၊ ရေချိုရရှိစေခြင်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများနှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုတို့ကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေခြင်းနှင့်၊ ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေလျော့ချခြင်းစသည့် လုပ်ငန်းပံ့ပိုးမှုကူညီခြင်းမှတစ်ဆင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသရှိ ဒေသခံပြည်သူများထံမှ ထိခိုက်လွယ်မှုအရှိဆုံးသူများကို ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန် ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်း ပိုမိုရရှိလာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ဇယား ၁ - မျှော်မှန်းရလဒ် ၁ အတွက် လုပ်ငန်းရလဒ် ၁-၁၊ ၁-၂ နှင့် ၁-၃ အောက်ရှိ နမူနာလုပ်ငန်းများ

မျှော်မှန်းရလဒ် ၁ -

လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ ဘေးအန္တရာယ် ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ပေးရန်အတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမူလုပ်ငန်းများ အာမခံချက်ရှိရေးနှင့် လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုး ရွေးချယ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း။

<p>လုပ်ငန်းရလဒ် ၁-၁။ အသက်မွေးမူပညာများနှင့် ဈေးကွက်စနစ်အား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်းဖြင့် ငါးလုပ်ငန်းများနှင့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမူလုပ်ငန်းများ တိုးတက်လာခြင်းနှင့်/သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုး တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်နိုင်လာခြင်း။</p>	<ul style="list-style-type: none"> • အသက်မွေးမူပညာသင်တန်းများနှင့် ကောက်ပဲသီးနှံမျိုးကောင်း မျိုးသန့်များကို မိတ်ဆက်ပေးခြင်း၊ • စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်း ထုတ်ကုန်များအတွက် ဈေးကွက်ကွင်းဆက် တိုးတက်စေခြင်း၊ • ငါးပုစွန်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ ထူထောင်ပေးခြင်း၊ • အသေးစားချေးငွေနှင့် ချေးငွေများ ပိုမိုလက်လှမ်းမီရရှိစေခြင်း၊ • ရေချိုဖြန့်ဝေမှုနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး အခြေခံအဆောက်အအုံများ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေခြင်း။
<p>လုပ်ငန်းရလဒ် ၁-၂။ အသက်မွေးမူပညာများနှင့် ဈေးကွက်စနစ် အား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်းဖြင့် စိုက် ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် မသက်ဆိုင်သော အခြားအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမူလုပ်ငန်း အခွင့်အလမ်းများရရှိစေခြင်း။</p>	<ul style="list-style-type: none"> •
<p>လုပ်ငန်းရလဒ် ၁-၃။</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ဒီရေတိုက်စားမှုအန္တရာယ် မြင့်မားသော နေရာဒေသများကို

<p>လူထုအခြေပြု ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ စီမံခန့်ခွဲမှု (CBDRM) စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် လိုက်လျော ညီထွေဖြစ်စေခြင်း။</p>	<p>လေ့လာ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊</p> <ul style="list-style-type: none"> • ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် ကမ်းရိုးတန်းတိုက်စားမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေး စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲခြင်း၊ • ကျေးရွာလုပ်ငန်းစီမံချက်များတွင် ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ စီမံခန့်ခွဲမှု နည်းပျူဟာများ ထည့်သွင်းခြင်း၊ • နေရပ်စွန့်ခွာရွှေ့ပြောင်းရသူများအား ဘေးကင်းရာရွှေ့ပြောင်းရေးကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးများအတွက် ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်း။
---	--

လုပ်ငန်းရလဒ် ၁-၁။ အသက်မွေးမှုပညာများနှင့် ဈေးကွက်စနစ် အား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်းဖြင့် ငါးလုပ်ငန်းများနှင့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ အသက် မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းများ တိုးတက်လာခြင်း နှင့်/သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုး တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်နိုင်လာခြင်း။

စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအလုပ်အကိုင်များ တိုးတက်စေဖို့ ဆိုလျှင် အထွက်နှုန်းတိုးရန်နှင့် ဈေးကွက်ချိတ်ဆက်မှုများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာရန် အရေးကြီးပါသည်။ ဤနေရာတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ငါးလုပ်ငန်းဈေးကွက်များနှင့် ပြုပြင်စီမံမှုများ၊ ပိုမိုကောင်းမွန်သော စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ငါးမွေးမြူရေး နည်းစနစ်များ၊ ကောက်ပဲသီးနှံ မျိုးကောင်းမျိုးသန့်များ မိတ်ဆက်ပေးခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ ထို့အတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းများကို HAFL နှင့် ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်တို့မှ ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်သည်။ လုပ်ဆောင်မည့်လုပ်ငန်းများတွင် အထွက်တိုးစေမည့် ငါးမွေးမြူရေးအလေ့အထများ ချမှတ်ကျင့်သုံးခြင်းနှင့် ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းပိုရှိသော သီးနှံမျိုးများနှင့် အော်ဂဲလ်နစ်စိုက်ပျိုးရေးတို့ကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

လုပ်ငန်းရလဒ် ၁-၂။ အသက်မွေးမှုပညာများနှင့် ဈေးကွက်စနစ် အား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်းဖြင့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် မသက်ဆိုင်သော အခြားအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်း အခွင့်အလမ်းများ ရရှိစေခြင်း။

ဤလုပ်ငန်းရလဒ်တွင် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်း၊ အထူးသဖြင့် လူငယ်များနှင့် အားနည်းချို့တဲ့သော အုပ်စုများအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုပညာများ၊ တီထွင်စွန့်စားစီးပွားရှာမှု စွမ်းရည်များနှင့် ဘဝအတွက်လိုအပ်သော ကျွမ်းကျင်မှုများ ပျိုးထောင်လေ့ ကျင့်ပေးရန် အဓိကဦးတည်လုပ် ဆောင်ပါသည်။ ပန်းတိုင်မှာ အဆိုပါအုပ်စုများအတွက် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် မသက်ဆိုင်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် အခြားကဏ္ဍများမှ အလုပ်အကိုင်များကို လက်လှမ်းမီအောင် ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေဖန်တီးပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာခြင်းသည် အသုံးများသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု နည်းပျူဟာတစ်ခု ဖြစ်သည်နှင့်အညီ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းသည့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်နိုင်ရန်အတွက် ကျွမ်းကျင်မှုများ ပျိုးထောင်ပေးခြင်းနှင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ ရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာ အသိပညာဗဟုတသုတများ ရရှိစေခြင်း နှင့်/သို့မဟုတ် မိမိဒေသတွင်ပင် အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေနိုင်ရန်အတွက် အခြားသက်မွေးမှုပညာများ သင်ကြားပေးရန် ကမ်းလှမ်းခြင်းတို့သည် အရေးပါသောလုပ်ငန်းများ ဖြစ်ပါသည်။

လုပ်ငန်းရလဒ် ၁-၃။ လူထုအခြေပြု ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ စီမံခန့်ခွဲမှု စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေခြင်း။

ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေစီမံခန့်ခွဲမှု (DRM)သည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသတွင် အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုးရွားသည့် ကမ်းရိုးတန်းတိုက်စားမှုသည် ပဲခူးကမ်းရိုးတန်းတစ် လျှောက်ရှိ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအတွက် ကြီးမားသည့် ဘေးအန္တရာယ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အခြားဘေးအန္တ ရာယ်များဖြစ်သော စိုက်ပျိုးမြေများအတွင်း ဆားငန်ရည်ဝင်ရောက်ခြင်း၊ ရေကြီးရေလျှံခြင်းနှင့် ရေရှားပါးခြင်း များလည်း ရှိပါသည်။ လူထုအခြေပြု ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေစီမံခန့်ခွဲမှုကို ဆောင်ရွက်သွား မည်ဖြစ်ပြီး စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲမှုအားကောင်းစေရန်အတွက် အစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပိုမိုပြုလုပ်သွား မည်ဖြစ်သည်။ လူထုအခြေပြု DRM စီမံကိန်းများမှတစ်ဆင့် အသိပညာပဟုသုတများ တိုးပွား လာခြင်း၊ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေမည့် နည်းလမ်းများ သိရှိဆောင်ရွက်လာနိုင်ခြင်း၊ ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်လာလျှင် ကနဦးတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မည့် ဒေသခံအဖွဲ့များကို ကောင်းစွာကြိုတင်ပြင်ဆင်ပေးထားခြင်းဖြင့် DRM လုပ်ဆောင် သူ ဒေသခံများသည် ၎င်းတို့ဒေသတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် ဘေးအန္တရာယ်များ ပင်လယ်ရေတိုက်စားခြင်း၊ ရေကြီး ရေလျှံခြင်း၊ မိုးခေါင်းခြင်း၊ မုန်တိုင်းများ၊ စသည်နှင့်စပ်လျဉ်းသော စိန်ခေါ်မှုများကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်း လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် ၂

ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတများကို ရေရှည်တည်တံ့စေမည့်နည်းလမ်းဖြင့် အသုံးပြုပြီး ကောင်းမွန်စွာ စီမံ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့၏ ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတများ (အရေးပါသော နေရင်းဒေသနှင့် အဓိကကျ သော မျိုးစိတ်များအပါအဝင်)ကို ထိရောက်၍ သာတူညီမျှစွာ စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်ဖို့ဆိုလျှင် မုတ္တမပင်လယ် ကွေ့၏ ဂေဟစနစ်များနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအကြောင်း အသိပညာပဟုသုတများကို စုဆောင်းခြင်း၊ ဆန်း စစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လက်တွေ့အသုံးချခြင်းတို့ လိုအပ်ပါသည်။

ဇယား ၂ - မျှော်မှန်းရလဒ် ၂ အတွက် လုပ်ငန်းရလဒ် ၂-၁၊ ၂-၂ နှင့် ၂-၃ အောက်ရှိ နမူနာလုပ်ငန်းများ

<p>မျှော်မှန်းရလဒ် ၂</p> <p>ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတများကို ရေရှည်တည်တံ့စေမည့်နည်းလမ်းဖြင့် အသုံးပြုပြီး ကောင်းမွန်စွာ စီမံအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း။</p>	
<p>လုပ်ငန်းရလဒ် ၂-၁။</p> <p>ထိရောက်သော ကမ်းရိုးတန်းသဘာ ဝသယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု အတွက် အသိပညာပဟုသုတများ စုဆောင်းခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်း။</p>	<ul style="list-style-type: none"> • အရေးကြီးသော မျိုးစိတ်များနှင့် နေရင်းဒေသများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန် သုတေသနများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ • ငါးလုပ်ငန်းအကြောင်း လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာ သုတေသနများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ • ဒေသရှိ တက္ကသိုလ်များတွင် သုတေသနသင်တန်းများ ပေးခြင်း၊ • လူထုပိုင်ဆောင်ရွက်သော သုတေသနများ ဆောင်ရွက်ခြင်း။
<p>လုပ်ငန်းရလဒ် ၂-၂။</p> <p>ကျေးရွာ၊ မြို့နယ်၊ ခရိုင်နှင့် ပြည်နယ်/ တိုင်း ဒေသကြီးအဆင့်ရှိ အားလုံးပါဝင် နိုင်သော ကမ်းရိုးတန်း သဘာဝသယံ ဇာတ ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှုကို ကျင့်</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ငါးလုပ်ငန်းပူးတွဲစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်များအပါအဝင် ဒေသန္တရ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု နည်းဗျူဟာများချမှတ်ခြင်း၊ • အကျိုးသက်ဆိုင်သူများကြား အစည်းအဝေးများ၊ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု များ ပြုလုပ်ခြင်း။

<p>သုံးဆောင်ရွက်ခြင်း။</p>	<ul style="list-style-type: none"> • တရားမဝင်လုပ်ဆောင်မှုများကို ကင်းလှည့်စောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် ကြပ်မတ်အရေးယူခြင်းများကို အားကောင်းအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း။
<p>လုပ်ငန်းရလဒ် ၂-၃။ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ ဘေးအန္တရာယ် ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း တိုးပွားလာစေရန် ဂေဟစနစ်အခြေပြု DRM ကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း။</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ဒီရေတောများသည် ကမ်းရိုးတန်းတိုက်စားမှုအား မည်သို့ ကာကွယ်ပေးနိုင်သည်ကို သုံးသပ်လေ့လာခြင်း။ • ဘေးအန္တရာယ်လျော့ချခြင်းအတွက် ဒီရေတောများ၏ အခန်းကဏ္ဍအား ရပ်ရွာလူထုမှ မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ သိရှိနားလည်ထားသည်ကို လေ့လာဆန်းစစ်ရန်။

လုပ်ငန်းရလဒ် ၂-၁ ထိရောက်သော ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအတွက် အသိပညာဗဟုသုတများ စုဆောင်းခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်း။

သဘာဝသယံဇာတများကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန်အတွက် အဆိုပါသယံဇာတများအကြောင်း သိပ္ပံနည်းကျ သုတေသနများ သေချာစွာ ဆောင်ရွက်ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ သုတေသနများတွင် အရေးကြီးသော မျိုးစိတ်များ၊ နေရင်းဒေသများ၊ သဘာဝသယံဇာတများနှင့် ယင်းတို့အပေါ် လူသားများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များက မည်သို့မည်ပုံ သက်ရောက်မှုရှိကြောင်းကို အဓိကထား လေ့လာသွားမည်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါသုတေသနတွေ့ရှိချက်များသည် သယံဇာတအရင်းအမြစ်များအား အဆင့်ဆင့်မည်သို့ စီမံအုပ်ချုပ်ရမည်ကို ပြသနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဒေသရှိ တက္ကသိုလ်များ၊ သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနများနှင့် ရပ်ရွာ လူထုအား လူထုပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် သုတေသနအပါအဝင် သုတေသနလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်နိုင်အောင် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းဖြင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ ဂေဟစနစ်နှင့် လူမှုရေးအခြေအနေများကို ရေရှည်စောင့်ကြည့်လေ့လာသွားနိုင်ရန် အထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါသင်တန်းများတွင် မော်လမြိုင်နှင့်ပဲခူးတက္ကသိုလ်များ၊ အသစ်ဖွင့်လှစ်သော ငါးလုပ်ငန်းသင်တန်းကျောင်းတို့၏ အစီအစဉ်များမှတစ်ဆင့် ပို့ချသောသင်တန်းများလည်း ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။

ရလဒ် ၂-၂ ကျေးရွာ၊ မြို့နယ်၊ ခရိုင်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ရှိ အားလုံးပါဝင်နိုင်သော ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတ ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှုကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခြင်း။

ဒေသန္တရအဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုများ ပြုလုပ်ပေးမည်ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ ကျေးရွာများသည် ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်မှု၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မှုများတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင် မည်ဖြစ်သည်။ စီမံအုပ်ချုပ်မှုတွင် အမျိုးသမီးများ တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရေးကိုလည်း လုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာ၊ မြို့နယ်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်များကြားသာမက ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ NGOများ၊ တက္ကသိုလ်များမှ ပါဝင်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ အားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် အားလုံးအတူတကွ လက်တွဲလုပ်ဆောင်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ အချို့သော မျိုးစိတ်များ (ဥပမာ-ရေညှာင့်နုတ်ဝိုင်းငှက်)ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုနှင့် ငါးလုပ်ငန်း စီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် သီးခြားနည်းလမ်းများကို ဤစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်နေစဉ်အတွင်း ချမှတ်ကျင့်သုံးသွားမည်ဖြစ်သည်။ စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုများတွင် ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် လိုအပ်သော ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် အဆက်အသွယ်များကို ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးသွားမည့်အပြင် အဆင့်ဆင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကာ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အာဏာပိုင်များနှင့် ကျေးရွာအဆင့်ရှိ သယံဇာတများ တရားမဝင်

သုံးစွဲမှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုများ ချိတ်ဆက်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် ကင်းလှည့်မှုစနစ်များကို လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်း (SMART ကင်းလှည့်နည်းစနစ်များ အပါအဝင်)ဖြင့် ကျေးရွာအဆင့်တွင် စောင့်ကြပ်စစ်ဆေးမှုနှင့် စည်းကမ်းလိုက်နာအောင် ဆောင်ရွက်မှုတို့ အားကောင်းအောင် လုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်သည်။ ပူးတွဲစီမံ အုပ်ချုပ်မှုကို မွန်ပြည်နယ်၊ သထုံမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်နေလျက်ရှိပါသည်။ အဆိုပါကနဦးလက်တွေ့ ဆောင်ရွက်နေသော ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှုမှ တွေ့ရှိလာမည့် အတွေ့အကြုံများကို အခွင့်ကောင်းယူကာ အခြားဒေသများတွင် ချဲ့ထွင်အသုံးချ နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

လုပ်ငန်းရလဒ် ၂-၃ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ ဘေးအန္တရာယ်ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း တိုးပွားလာစေရန် ဂေဟစနစ်အခြေပြု ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေစီမံခန့်ခွဲမှုကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း။

ကောင်းမွန်စွာ လည်ပတ်နေသော ကမ်းရိုးတန်းဂေဟစနစ်များသည် အသေးစားကမ်းပါးတိုက်စားခြင်း၊ ရေကြီးရေလျှံခြင်းနှင့် ဆားငန်ရည်ဝင်ခြင်း ပြဿနာများကို လျော့ချရာတွင် အထောက်အကူပြုနိုင်သည့်အချက်အား ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ ဂေဟစနစ်အခြေပြု DRM မှတစ်ဆင့် ကမ်းရိုးတန်းသယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် DRMကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ပိုမိုကြီးမားသော အကျိုးကျေးဇူးများရရှိအောင် ဆောင်ရွက်သွားရန် အရေးကြီးပါသည်။ ထို့ကြောင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ၏ ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေ လျော့ချခြင်း(DRR)ဆိုင်ရာအခန်းကဏ္ဍ သို့မဟုတ်တန်ဖိုး (အထူးသဖြင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့တောင်ပိုင်းရှိ ဒီရေတောများ)ကို သုံးသပ်အကဲဖြတ်ရန်အတွက် DRM သတင်းအချက်အလက်များကို စုဆောင်းခြင်း၊ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သည်။

မျှော်မှန်းရလဒ် - ၃

ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတအုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် ထိရောက်မှုရှိစေရန် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ပြီး မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ တန်ဖိုးကို နားလည်သိရှိမှုများ မြင့်မားလာစေခြင်း။

ပင်လယ်ကွေ့၏ သဘာဝသယံဇာတများကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန်အတွက် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်တိုင်းတွင် အတူတကွလက်တွဲဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းနှင့် မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများအား အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ ကဏ္ဍပေါင်းစုံ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် ရေးဆွဲ၊ အကောင်အထည်ဖော်ကာ လိုက်နာအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းများ ပိုမိုမြင့်မားလာရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤမျှော်မှန်းရလဒ်တွင် အဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုးအတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုများကို အဓိကဦးတည် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ စီမံအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းများတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများကို တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေသင့်ပါသည်။ ထို့ပြင် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အား အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အထောက်အကူပြုမည့် မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်ခြင်းများလည်း ဤမျှော်မှန်းရလဒ်တွင် ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။ ထိရောက်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ တမူထူးခြားသည့် တန်ဖိုးများကို နားလည်သိရှိစေရန် အသိပညာဖြန့်ဝေခြင်း၊ အများပြည်သူအပါအဝင် အုပ်စုအမျိုးမျိုးသို့ platform များနှင့် မီဒီယာလုပ်ဆောင်ချက်အမျိုးမျိုးမှ တစ်ဆင့် သတင်းအချက်အလက်များ မျှဝေပေးခြင်းတို့ ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ အဆင့်များအားလုံးတွင် ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် အားကောင်းစေရန်အတွက် ရှင်းလင်းသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် တာဝန်များ၊ တာဝန်ခံမှု၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် သုံးသပ်စစ်ဆေးမှုတို့ လိုအပ်ပြီး စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်၏ လမ်းညွှန်စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဇယား ၃ - မျှော်မှန်းရလဒ် ၃ အတွက် လုပ်ငန်းရလဒ် ၃-၁၊ ၃-၂ နှင့် ၃-၃အောက်ရှိ နမူနာလုပ်ငန်းများ

မျှော်မှန်းရလဒ် ၃ -
ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတအုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ် ထိရောက်မှုရှိစေရန် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ပြီး

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏တန်ဖိုးကို နားလည်သိရှိမှုများ မြင့်မားလာစေခြင်း။	
လုပ်ငန်းရလဒ် ၃-၁။ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း။	<ul style="list-style-type: none"> • အဆင့်များအားလုံးမှ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများအား ပံ့ပိုးကူညီခြင်း၊ • အကျိုးသက်ဆိုင်သူများကြား ပုံမှန်အစည်းအဝေးများနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ • ကျားမရေးရာနှင့် အားလုံးပါဝင်နိုင်သော အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ် ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များ ပြုစုခြင်း၊ • ပင်လယ်ကွေ့စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုကို ဆက်လက်ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရန်အတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်း။
လုပ်ငန်းရလဒ် ၃-၂။ ကမ်းရိုးတန်း သဘာဝသယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများကို လိုက်လျောညီထွေစွာပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် လိုက်နာအောင်ကြပ်မတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း။	<ul style="list-style-type: none"> • ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများကို ဆက်သွယ်နိုင်မည့် platform တစ်ခု တည်ထောင်ခြင်း၊ • မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများကို ရေးဆွဲခြင်း နှင့် လိုက်လျောညီထွေ ပြင်ဆင်ခြင်းများကို ပံ့ပိုးကူညီခြင်း၊ • မူဝါဒများအကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် အစိုးရဝန်ထမ်းများကြား စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ • သဘာဝသယံဇာတဥပဒေများကို ထိထိရောက်ရောက် လိုက်နာစေရေးအတွက် သင်တန်းများ ပေးခြင်း။
လုပ်ငန်းရလဒ် ၃-၃။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ တမူထူးခြားသော တန်ဖိုးများကို နားလည်သိရှိအောင် အသိပညာဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် ဗဟုသုတမျှဝေခြင်းများ တိုးတက်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် အမူအကျင့် ပြောင်းလဲရေးနှင့် ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှုတို့ကို အားပေး မြှင့်တင်ခြင်း။	<ul style="list-style-type: none"> • ပင်လယ်ကွေ့ဒေသရှိ မြို့နယ်များတွင် ပညာပေးမှုနှင့် အသိပညာဖြန့်ဝေမှု အစီအစဉ်များ ကျင်းပခြင်း၊ • ပင်လယ်ကွေ့ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအား ရပ်ရွာလူထုနှင့် ပြည်သူများအား အင်တာနက်၊ သတင်းလွှာများနှင့် မီဒီယာမှတစ်ဆင့် ဆက်သွယ်အသိပေးခြင်း၊ • လူထုပါဝင်ဆောင်ရွက်သော စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်သုံးသပ်စစ်ဆေးခြင်း စနစ်တစ်ခုတည်ထောင်ခြင်း။

လုပ်ငန်းရလဒ် ၃-၁။ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့အား စီမံအုပ်ချုပ်ရာတွင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ မွန်ပြည်နယ်နှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ကျေးရွာများ၊ မြို့နယ်များနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ လိုအပ်ပါသည်။ ကမ်းရိုးတန်းသယံဇာတစီမံ အုပ်ချုပ်မှုကော်မတီ၊ အကျိုးသက်ဆိုင်သူမျိုးစုံပါဝင်သော လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ၊ မြို့နယ်ရေလုပ်သားနှင့် တောင်သူလယ်သမား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအသင်းအဖွဲ့များနှင့် ကျေးရွာအဖွဲ့များ အပါအဝင် အဖွဲ့အစည်းတိုင်းသည် ၎င်းတို့၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များအတွက် မြင့်မားသည့် စွမ်းဆောင်ရည်များ ရှိသင့်ပါသည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါအဖွဲ့အစည်းများသည် နိုင်ငံတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ အသိပညာဖလှယ်မှု ခရီးစဉ်များမှတစ်ဆင့် အခြားနေရာများမှ ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှု အတွေ့အကြုံများကို သွားရောက်လေ့လာသင်ယူ နိုင်ပါသည်။

လုပ်ငန်းရလဒ် ၃-၂။ ကမ်းရိုးတန်း သဘာဝသယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများကို လိုက်လျောညီထွေပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် လိုက်နာအောင် ကြပ်မတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို အမှန်တကယ် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်၏ မျှော်မှန်းရလဒ်များနှင့် အခြေခံစည်း မျဉ်းများကို ပံ့ ပိုးကူညီပေးမည့် သင့်လျော်သော မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများကို ရေးဆွဲခြင်း နှင့်/သို့မဟုတ် လိုက်လျောညီထွေ ပြင် ဆင်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်၏ အပိုင်းကဏ္ဍတစ်ခုအနေဖြင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ ဘက်စုံစီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သော မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေ များ (လက်ရှိနှင့် အသစ်ဖော်ထုတ်သော မြေယာများကို လက်လှမ်းမီမှုနှင့် အသုံးပြုမှုအပါအဝင်)အား ပြန်လည် သုံးသပ်ခြင်း၊ အကျိုးသက်ဆိုင်သူမျိုးစုံနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း ဆွေးနွေးဖလှယ်ခြင်း နည်းလမ်းများမှတစ်ဆင့် သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ကာ ဦးစားပေးဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် အသစ်ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသ ကြီး CRMC များသည် ၎င်းတို့၏ မူဝါဒများကို ရေးဆွဲမည်ဖြစ်ရာ ဤလုပ်ငန်းစဉ်အစီအစဉ်ကို အဆိုပါမူဝါဒများ နှင့်ညှိနှိုင်းနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေများကို လိုက်နာစေရန် ကြပ်မတ် ဆောင်ရွက်မှုကိုလည်း စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုများမှတစ်ဆင့် ပံ့ပိုးကူညီကာ အားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်ပေးမည် ဖြစ်သည်။ ထိုအထဲတွင် သင်တန်းများပေးခြင်း၊ မြို့နယ်အဆင့် တရားဥပဒေလိုက်နာအောင် ကြပ်မတ်ဆောင် ရွက်ရေး စီမံကိန်းများရေးဆွဲခြင်းနှင့် ကြပ်မတ်ဆောင်ရွက်မည့် အဖွဲ့အစည်းများအား ထောက်ပံ့ဖြည့်ဆည်းပေး ခြင်းများ ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။ အဆင့်မြင့်ပိုင်းမှ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများတွင် သုတေသနတွေ့ရှိချက်များနှင့် ရပ်ရွာလူထုအဆင့် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်စေရန်အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများ ထံ အဆိုပါအချက်အလက်များကို ဆက်သွယ်အသိပေးမည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှု အထောက်အကူပြုလမ်း ကြောင်းတစ်ခု လိုအပ်ပါသည်။

လုပ်ငန်းရလဒ် ၃-၃။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ တမူထူးခြားသော တန်ဖိုးများကို နားလည်သိရှိအောင် အသိပညာ ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် ဗဟုသုတမျှဝေခြင်းများ တိုးတက်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် အမူအကျင့်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ပူးတွဲစီမံ အုပ်ချုပ်မှုတို့ကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း။

အသိပညာဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် ဗဟုသုတမျှဝေခြင်းများသည် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်၏ ကဏ္ဍစုံနှင့်သက်ဆိုင် သည့် ရေးကြီးသော အချက်ဖြစ်ပါသည်။ သင့်လျော်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ် များရေးဆွဲခြင်း၊ စီမံအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် ပံ့ပိုးကူညီမှုများ တိုးမြှင့်ပေးခြင်းနှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများ အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းတို့အတွက် သတင်းအချက်အလက်များ ဆက်သွယ်အသိပေးခြင်းသည် အလွန်တရားအရေး ကြီးပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ အသိပညာမြှင့်တင်မှု များမှတစ်ဆင့် ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်သည်။ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် CEPA (Comm-unity [ရပ်ရွာလူထု]၊ Educ- ation [ပညာပေးခြင်း]၊ Participation [ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း]၊ Awareness [အသိ ပညာဖြန့်ဝေခြင်း]) လှုပ်ရှား မှုများ၊ အထိမ်းအမှတ်အခမ်းအနားများ၊ ဒေသန္တရအဆင့် အသိပညာမျှဝေမှု လမ်းကြောင်းများနှင့် အထောက် အကူပစ္စည်းများ အပါအဝင် အသိပညာဖြန့်ဝေမှု အစီအစဉ်များသည် အခရာကျမည် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါလုပ် ဆောင်ချက်များကို လမ်းညွှန်ပေးရန်အတွက် အသိပညာဖြန့်ဝေရေး လှုပ်ရှားမှုများနှင့် မီဒီယာများမှတစ်ဆင့် ဖြန့်ဝေနိုင်ရေး အစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲသင့်ပါသည်။ အဆိုပါ အသိပညာဖြန့်ဝေမှုနှင့် ဗဟုသုတစီမံခန့်ခွဲမှု လုပ် ဆောင်ချက်များကြောင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏တန်ဖိုးကို ရပ်ရွာလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၊ အများပြည်သူနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများက နားလည်အသိအမှတ်ပြုမှုများ ရရှိလာရန် သင့်ပါသည်။ နောက်ထပ်အရေးကြီး သော အသိပညာနယ်ပယ်တစ်ခုမှာ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ် အကောင်အထည်ဖော်မှု၏ ထိရောက်မှုကို စောင့် ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ပြန်လှန်သုံးသပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပြန်လှန်သုံးသပ်မှုတွင် လူထုပါဝင်ဆောင် ရွက်မှုများက များစွာအထောက်အကူပြုနိုင်ပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ စီမံအုပ်ချုပ်မှုတွင် လူထုပါဝင်ဆောင် ရွက်မှုဖြင့် စောင့်

ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ပြန်လှန်သုံးသပ်ခြင်းတို့အား ထိရောက်အကျိုးရှိစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ဒေသန္တရ အဆင့် စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုများကို မဟာဗျူဟာစီမံကိန်းများ၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

အပိုင်း ၅ - အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း

၅-၁။ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းစဉ်

ဤစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်းများ ထိထိ ရောက်ရောက် ဆက်သွယ်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည့် ရှင်းလင်း၍ လက်တွေ့ကျသည့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ပုံ သဏ္ဍာန်တစ်ခု လိုအပ်ပါလိမ့်မည် (ပုံ ၆)။ အဆိုပါအဖွဲ့အစည်းများက အဓိကကျသော လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်တာဝန်များ (ဇယား-၄)ကို အတိအလင်းဖော်ပြဖို့ လိုအပ်ပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်သည် အဆင့်အလိုက် နှစ်စဉ် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များအတိုင်း စီမံချက်လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ အလားတူ ပင် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကိုလည်း နှစ်စဉ်လုပ်ငန်း အစီအစဉ်များနှင့် အဆင့်များအလိုက် ဆောင်ရွက်သင့်ပါ သည်။ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်များ၏ မျှော်မှန်းရလဒ်များနှင့် လုပ်ငန်းရလဒ်များ ပြည့်မီရေးအတွက် ရည်မှန်းသတ်မှတ်ချက်များ ပြတ်ပြတ်သားသား ချမှတ်ကာ ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ပြီး ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းများကို နှစ်စဉ်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် သီးခြားလုပ်ငန်းစီမံချက်များတွင် ထည့်သွင်းထားရမည်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါအစီအစဉ်နှင့် စီမံချက်များအား သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များအတွင်း ထည့်သွင်းခြင်းဖြင့် ဤစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အကောင်အ ထည်ဖော်မှုအား လက်ရှိဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် လုပ်ငန်းများနှင့် တာဝန်များအတွင်းသို့ ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ စဉ်ဆက်မပြတ် စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်သွားနိုင်အောင် ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ သယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို ထိရောက်၍ သာတူညီမျှရှိစွာ စီမံအုပ်ချုပ် နိုင်ရေးအတွက် ပူးတွဲစီမံခန့်ခွဲမှုသည် အလွန်ပင် အရေးကြီးပါသည်။ မတူကွဲပြားသော အကျိုးသက်ဆိုင်သူ များကို ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေခြင်းဖြင့် မတူကွဲပြားသော ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ၊ အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များ၊ အတွေးအခေါ်များနှင့် နည်းလမ်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ ဘက်စုံသုံးသပ်ကိုင်တွယ်သော နည်းလမ်းဖြင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသအား စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုအတွက် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ နှင့် အရေးပါသော မိတ်ဖက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများအပြင် ကျေးရွာ၊ မြို့နယ်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများလိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါအဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးကြားတွင် လက်တွေ့ကျသော ချိတ်ဆက်မှုများ ရှိရမည်ဖြစ်သည်။

အဆိုပါဆောင်ရွက်မှုများ၊ ချိတ်ဆက်မှုများအားလုံးကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးကော်မတီတစ်ခုမှ စောင့်ကြည့်ကြပ်မတ်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကို တာဝန်ယူမည် ဖြစ်သည့် မွန်ပြည်နယ်နှင့် ဝဲခူးတိုင်းဒေသကြီး CRMC များက ဤစောင့်ကြည့်ကြပ်မတ်မှု အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင် ဆောင် ရွက်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါအခန်းကဏ္ဍကို တာဝန်ယူမည့်အဖွဲ့အစည်းသည် အကျိုးသက်ဆိုင် သူများ ပေါင်းစုံပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်သင့်ကြောင်းကို ထိုကော်မတီများက အသိအမှတ်ပြုကြပါ သည်။ သို့သော် လက်ရှိတွင် ထို CRMC များ၏ အဖွဲ့ဝင်များအားလုံးနီးပါးသည် အစိုးရဝန်ကြီးများ၊ အစိုးရဌာန များမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ အရာရှိများသာ ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါကော်မတီများတွင် အခြားသော အကျိုးသက် ဆိုင်သူအုပ်စုများကို ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းနိုင်ရန် ဖြစ်နိုင်ခြေများအား ရှာဖွေဆန်းစစ်လျက်ရှိပါသည်။ အခြားရွေးချယ် စရာနည်းလမ်းတစ်ခုမှာ အဆိုပါကော်မတီများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မည့် အကျိုးသက်ဆိုင်သူပေါင်းစုံ ပါဝင်

သော လုပ်ငန်းအဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်းရန် နှင့်/သို့မဟုတ် ခရိုင်/မြို့နယ်အဆင့်တွင် အကျိုးသက်ဆိုင်သူပေါင်းစုံ ပါဝင်သော CRMC များကို ဖွဲ့စည်းရန် ဖြစ်ပါသည်။

CRMC ကော်မတီများနှင့် အကျိုးသက်ဆိုင်သူပေါင်းစုံပါဝင်သော လုပ်ငန်းအဖွဲ့များကို ဖွဲ့စည်းခဲ့လျှင် ထိုအဖွဲ့များသည် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ် အကောင်အထည်ဖော်မှုကို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းကာ စောင့်ကြည့်ကြပ်မတ်နေစဉ်တွင် နည်းပညာဆိုင်ရာ သီးခြားအထူးလုပ်ငန်းအဖွဲ့များက သီးခြားလုပ်ငန်းများ ရေးဆွဲခြင်း၊ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက် ပေးနိုင်ပါသည်။ အဆိုပါနည်းပညာလုပ်ငန်းအဖွဲ့များတွင် ဝန်ကြီးဌာနအသီးသီးအပါအဝင် အကျိုးသက်ဆိုင် သူအုပ်စုများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်သည် အဆိုပါ နည်းပညာလုပ်ငန်းအဖွဲ့များနှင့် နီးကပ်စွာလက်တွဲကာ သင်တန်းများကျင်းပခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းများအ ကောင်အထည်ဖော်မှုကို ပံ့ပိုးကူညီခြင်းများ ပြုလုပ်ပေးသွားပါမည်။

ဇယား ၄ - စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ရန် ထမ်းဆောင်ရမည့် အဓိကကျသော တာဝန်ဝတ္တရားများ

အဓိကတာဝန်ဝတ္တရားများ

သုတေသန	စီမံအုပ်ချုပ်မှုကို လမ်းညွှန်ပေးမည့် အသိပညာဗဟုသုတများ
ဗဟုသုတများ ဆက်သွယ်ဖြန့်ဝေခြင်း	ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများ၊ မန်နေဂျာများ၊ ရပ်ရွာလူထုများနှင့် အများပြည်သူထံသို့
မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ရေးဆွဲချမှတ်ခြင်း	ဒေသန္တရအဆင့်မှ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်အထိ
ပူးတွဲစီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ	ရပ်ရွာလူထုများ၊ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍကြား မိတ်ဖက်ပြုပူးပေါင်းမှုများ
ကင်းလှည့်ခြင်းနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးဆောင်ရွက်ခြင်း	လူများသည် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်နာခြင်း ရှိ/မရှိ စောင့်ကြည့်ကာ ချိုးဖောက်သူများကို ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်သည့် အခွင့်အာဏာအား အသုံးပြုခြင်း၊
စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အပြန်လှန်သုံးသပ်စစ်ဆေးခြင်း	စီမံအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းများ၏ ရလဒ်များသည် ရပ်ရွာလူထုနှင့် သယံဇာတအရင်းအမြစ်များအပေါ် သက်ရောက်ပုံနှင့် ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများ၊
စွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း	သင့်လျော်သည့် အကျိုးသက်ဆိုင်သူများအားလုံးအတွက် စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် သုတေသနသင်တန်းများ
ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် စီမံကိန်းအား လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ခြင်း	စီမံအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် လိုအပ်သော အရင်းအမြစ်များ အပါအဝင် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ် အကောင်အထည်ဖော်မှုအား စောင့်ကြည့်ကြပ်မတ်ခြင်းနှင့် စီမံကိန်းအား လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ခြင်း၊

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်သည် ကျန်ရှိသည့် နှစ်အပိုင်းအခြားကာလများ (၂၀၁၈-၂၀၂၄) တွင် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ မုတ္တမပင် လယ်ကွေ့ဒေသအား ရေရှည် စီမံအုပ်ချုပ် သွားနိုင်ရန် အုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့စည်းပုံများ၊ လုပ်ငန်းများနှင့် ကျင့်သုံးမှုများကို တည်ထောင်နိုင်အောင် ပံ့ပိုးပေးခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် ကျေးရွာအဆင့်မှ ပြည်ထောင်စုအဆင့်အထိ အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ၊ အစုအဖွဲ့များနှင့် လက်တွဲလုပ်ဆောင် သွားပါမည်။ စီမံအုပ်ချုပ်မှုများကို အနာဂတ်တွင်လည်း ရေရှည်

ဆက်လက်လုပ်ကိုင်သွားနိုင်ရန်အတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှု၊ platform များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ တည်ထောင်မှု တို့ကို အဓိကထားကာ လုပ်ဆောင်သွားပါမည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်သည် စီမံချက်လုပ်ငန်းများမှ တစ်ဆင့် ခိုင်မာသော အုတ်မြစ်ကို ချပေးခြင်းဖြင့် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အား စီမံချက်၏ သတ်မှတ်ထားသော အတိုင်း အတာနှင့် အချိန်ကာလတို့ထက်ပင် ကျော်လွန်ကာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်အောင် ကူညီပံ့ပိုးသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

၅-၂။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ပြန်လှန်သုံးသပ်စစ်ဆေးခြင်း

စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အား ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်၏ လမ်းညွှန်စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ပြန်လှန်သုံးသပ်စစ်ဆေးမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အား သင့်လျော်သလို ပြင်ဆင်ခြင်းများကို စဉ်ဆက်မပြတ် လုပ်ဆောင်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းသည် စီမံခန့် ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်၏ မျှော်မှန်းရလဒ်များနှင့် လုပ်ငန်းရလဒ်များ ပြည့်မီမှုအခြေအနေနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းများ၏ အခြားသော အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို မျက်ခြည်မပြတ် စောင့်ကြည့်နိုင်စေမည်ဖြစ်သည်။ ပြန်လည်သုံးသပ်မှုများပြုရာတွင် မတူကွဲပြားသော ရှုထောင့်အမြင်များမှ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်ရှိ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် ပြန်လှန်သုံးသပ်စစ်ဆေးမှု စွမ်းရည်များ တည်ဆောက်ပေးနိုင်ရန်အတွက် စောင့် ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် ပြန်လှန်သုံးသပ်စစ် ဆေးမှုများတွင် လူထုပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုရန် အထူးပင်အရေးကြီးပါသည်။ CRMC ကော်မတီများ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ အထူးလုပ်ငန်းအဖွဲ့များသည် စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် ပြန်လှန်သုံးသပ်စစ်ဆေးမှု လုပ်ငန်းစဉ်ကို ကြပ်မတ်ရန်နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ရန် တာဝန်ရှိပါလိမ့်မည်။

ပြန်လှန်သုံးသပ်စစ်ဆေးမှုတွင် နှစ်စဉ်ပြန်လည်သုံးသပ်မှုများ၊ သီးခြားလုပ်ငန်းများ သို့မဟုတ် ကိစ္စရပ်များအား နှစ်စဉ် မဟုတ်သော်လည်း ပိုမိုအသေးစိတ်ကာ ထဲထဲဝင်ဝင် သုံးသပ်စစ်ဆေးမှုများ ပါဝင်သင့်သည်ဟု အကြံပြုပါသည်။ ဥပမာ ကျားမရေးရာ ကိစ္စရပ်များ သို့မဟုတ် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်းရှိ လူမှုဆက်ဆံရေးများနှင့် ပဋိပက္ခများကို ဆန်းစစ် သုံးသပ်မှုများအား အတိုင်းအတာကြီးမားသည့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်ကြီး တစ်ခုလုံးကို သုံးသပ်အကဲဖြတ်မှုများအပြင် ထပ်ဆောင်းလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်လာနိုင်ခြေရှိပါသည်။

၅-၃။ ရန်ပုံငွေဖြည့်တင်းမှု နည်းဗျူဟာများ

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ စီမံအုပ်ချုပ်မှုတွင် အထူးသဖြင့် ငွေလုံးငွေရင်းမတည်မှုများ လိုအပ်သည့် လျာထားလုပ်ငန်းများသည် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်အပြင် ထပ်ဆောင်းရန်ပုံငွေများ လိုအပ်ပါမည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ချိတ်ဆက်နေသော လုပ်ငန်းအချို့သည် ငွေလုံးငွေရင်းမတည်မှုနှင့် အားထုတ်မှုများအတွက် ကနဦးကုန်ကျစရိတ်များ ကျခံသုံးစွဲပြီးနောက်တွင် ရေရှည်ဆက်လက်ဆောင်ရွက် သွားနိုင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ချမှတ်နိုင်လျှင် အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အဓိကလုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းများ (ဥပမာ သုတေသန၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ကင်းလှည့်ခြင်း၊ အစည်းအဝေးများနှင့် အခြားအခမ်းအနားအစီအစဉ်များ)သည် ပင်ကိုအားဖြင့် ငွေလုံးငွေရင်းမတည်မှုများ ဆက်လက်လိုအပ်သွားမည်ဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းစဉ်အကောင်အထည်ဖော်မှုအား သုံးသပ်အကဲဖြတ်မှုအတွက်လည်း (ဥပမာ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ပြန်လှန်သုံးသပ်စစ်ဆေးခြင်းအတွက်) အရင်းအမြစ်များကို အသုံးပြုရန် လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ ထိုအတွက်ကြောင့် ရန်ပုံငွေများရရှိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်ထားမှု အဆိုပြုလွှာရေးသားခြင်းနှင့် အခြားအရေးကြီးသော ကွမ်းကျင်မှုများရရှိအောင် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးရန် စဉ်းစားဖို့ လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။

ရန်ပုံငွေများရရှိရန်အတွက် ရန်ပုံငွေရင်းမြစ်အသစ်များကို ရှာဖွေရန် သို့မဟုတ် ရှိထားပြီးသော အရင်းအမြစ်များ ပြန်လည်ခွဲဝေချထားပေးရန် အရေးကြီးပါလိမ့်မည်။ ရပ်ရွာလူထုအဆင့် ရန်ပုံငွေဖြည့်တင်းမှုများ၊ ဥပမာ ရပ်ရွာလူထုများအနေဖြင့် ပြင်ပမှ အကူအညီမလိုအပ်သော ရန်ပုံငွေဖြည့်တင်းမှုယန္တရားများကို တည်ထောင်အသုံးပြုနိုင်မည့်နည်းလမ်းများ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့စီမံချက်၏ စီမံချက်ကျေးရွာများတွင် အရင်းမပျောက်လည်ပတ်ရန်ပုံငွေများ ထူထောင်ထားပြီးဖြစ်ကာ အဆိုပါရန်ပုံငွေများကို ရေရှည်လည်ပတ်သုံးစွဲနိုင်ရန်အတွက် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးရန် အရေးကြီးပါလိမ့်မည်။

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများထံမှ ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မှုများသည် အရေးပါသော ရန်ပုံငွေရင်းမြစ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ သာမက မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှုအား မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ စီမံချက်လွန်ကာလများအထိ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားလိုမှုကို လက်တွေ့ပြုသနိုင်မည့် နည်းလမ်းလည်းဖြစ်ပါသည်။ အခြားသောရန်ပုံငွေရရှိနိုင်ခြေများမှာ အစိုးရဌာနများမှ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ/လိုင်စင်များမှတစ်ဆင့် အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများ ဖန်တီးခြင်း၊ သဘာဝအခြေခံ ခရီးသွားလုပ်ငန်းကို တဖြည်းဖြည်းချင်း တည်ထောင်သွားခြင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများမှ ရန်ပုံငွေများ ပါဝင်ပါသည်။

၅-၄။ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်အား ရေရှည်အသုံးပြုသွားခြင်း

မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ အရေးပါသော သဘာဝသယံဇာတများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ဘဝအဆင်ပြေသာယာရေးတို့ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပေးရန်အတွက် ဂေဟစနစ်များ၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုလုပ်ငန်းများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တို့ကို ထိရောက်စွာ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်သည့် ရေရှည်မဟာဗျူဟာတစ်ခု၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤမုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတများ စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ၏ ကမ်းရိုးတန်းသဘာဝသယံဇာတများကို ရေရှည်စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရန်နှင့် ဒေသခံလူမှုအသိုက်အဝန်းများ အားကောင်းလာစေရန်အတွက် မူဘောင်တစ်ခုကို ဖော်ပြပေးထားပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို ရေရှည်အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး တစ်ဘက်တွင် လိုက်လျောညီထွေပြင်ဆင်နိုင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်ရန်လည်း ရည်ရွယ်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်များ ထပ်မံရရှိ လာသည်နှင့်အမျှ၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် ပြန်လှန်သုံးသပ်စစ်ဆေးမှုများ ဆောင်ရွက်ရင်း၊ ဥပဒေများ အပြောင်းအလဲရှိပါက လိုအပ်လျှင် ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ညှိနှိုင်းပြင်ဆင်သင့်ပါသည်။ ဤစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို လမ်းညွှန်တစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုကာ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့၏ အခြားအကျိုးသက်ဆိုင်သူများသည် “မုတ္တမပင်လယ်ကွေ့ဒေသ ၏တူထူးခြားသည့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများအား ထိန်းသိမ်းပြီး ၎င်းတို့ အပေါ်မှီခိုနေရသောလူမှုအသိုက်အဝန်းများအား စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်ရန်”အတွက် နောင်အနာဂတ်အထိ အတူတကွလက်တွဲဆောင်ရွက်သွားနိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

REFERENCES

- Aye Moe. (2017). *Analysis of the mud crab fishery in Bilin Township, Mon State* (Masters by Research), Mawlamyine University, Myanmar.
- BANCA. (2017). National species action plan for the conservation of spoon-billed sandpiper (*calidris pygmaea*) in Myanmar 2017-2020 *An output of a National Spoon-billed Sandpiper workshop, 17 January 2017, Mawlamyine, Myanmar* (pp. 34): Biodiversity and Nature Conservation Association (BANCA).
- Brewer, D., Hayes, D., Lyne, V., Donovan, A., McKewes, T., Milton, D., & Murphy, N. (2015). An ecosystem characterisation of the ^{၃၆} of Bengal *Commercial in Confidence Report to FAO for the Bay of Bengal Large Marine Ecosystem Project*. (pp. 287). CSIRO, Australia.
- Maharjan, A., & Myint, T. (2015). Internal labour migration study in the dry zone, Shan State and the southeast of Myanmar (pp. 54): HELVETAS Swiss Intercooperation Myanmar.
- MatAmin, A. R., Ahmad, F., Mamat, M., Abdullah, K., & Harun, S. (2015). Remote sensing of suspended sediment over Gulf of Martaban. *Ekológia (Bratislava)*, 34(1), 54-64.
- Millennium Ecosystem Assessment (Ed). 2005. Ecosystems and human well-being: wetlands and water synthesis: a report of the Millennium Ecosystem Assessment. Washington, DC: World Resources Institute.
- Ramaswamy, V., Rao, P. S., Rao, K. H., Thwin Swe, Rao, N. S., & Raiker, V. (2004). Tidal influence on suspended sediment distribution and dispersal in the northern Andaman Sea and Gulf of Martaban. *Marine Geology*, 208, 33-42.
- Robinson, R. A. J., Bird, M. I., Oo N W, Hoey T.B, Aye M M, Higgitt D.L., . . . Lhaing Win Swe. (2007). The Irrawaddy river sediment flux to the Indian Ocean: the original nineteenth-century data revisited. *Journal of Geology* 115, 629–640.
- Salagrama, V. (2015). Fisheries Value Chain Assessment: Opportunities for strengthening the position of small scale fishers in the value chain: NETWORK ACTIVITIES GROUP (NAG).
- Soe Min Oo, & MacKay, K. (2017). Small-scale wild fish aquaculture in Myanmar: A preliminary report from Bago Region Network Activities Group
- Thazin Htet. (2017). *Fisheries analysis of the Kyeik Hto Township based medium sized boat fishery in the Gulf of Mottama*. (Masters), Mawlamyine University, Myanmar.

Theingi Myint. (2015). Non-fishery Value Chain Study in South East Region, Myanmar *Market Makers Project*: Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC).

Tint Swe. (2011). *Biology and economics of fishery resources caught by stationary bagnets along the coast of Mon State*. (PhD), University of Mawlamyine, Myanmar.

Tint Wai, Win Ko Ko, Moe Moe Myint, Zaw Linn Htun, Thaw Phyto Swe, & Tun, T. (2014). A rapid assessment of fish and fisheries information in a part of east coast of Gulf of Mottama (pp. 16): BANCA.

Whitty, T. S., Wint Hte, Yin Yin, & Aung Naing Soe. (2017). Social potential for mud crab co-management in the Gulf of Mottama: Small-scale & Artisanal Fisheries Research Network, Center for Marine Biodiversity and Conservation, Scripps Institution of Oceanography

Wood AP and Halsema GE van (Eds). 2008. Scoping Agriculture, Wetland Interactions: towards a Sustainable Multiple-response Strategy. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations.

Zöckler C, Delany S, and Barber J. 2013. Sustainable Coastal Zone Management in Myanmar. *Arc-Cona Ecol Consult Flora Fauna Int* **60**.

ANNEX

Table 1. Institutions that have been involved, or have developed plans to be involved in the near future, in management of the Gulf of Mottma, include:

COMMITTEES	Coastal Resource Management Committees (CRMCs) National Wetland Committee (NWC)
GOVERNMENT	Mon and Bago Chief Ministers
Ministries,	Ministry of Natural Resources and Environmental Conservation (MONREC)
Departments,	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Forest Department (FD)</i> • <i>Environmental Conservation Dept. (ECD)</i>
and other	Ministry of Agriculture, Livestock, and Irrigation (MOALI)
entities	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Dept. of Fisheries (DoF)</i> • <i>Dept. of Agriculture (DoA)</i> • <i>Dept. of Rural Development (DRD)</i> • <i>Dept. of Irrigation and Water Resources Management</i> • <i>Dept. of Farm Land Management and Planning</i>
	Ministry of Social Welfare, Relief and Resettlement
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Dept. of Disaster Management (DDM; former Relief and</i>

	<i>Resettlement Dept.)</i>
	Ministry of Home Affairs
	• <i>General Administrative Department (GAD)</i>
	Ministry of Hotels and Tourism
	• <i>Dept. of Hotel and Tourism Management</i>
	Ministry of Planning and Finance
	Ministry of Transport and Communications
	• <i>Dept. of Water Resources and River Development</i>
	Port Authorities
	Parliament
	Fisheries Development Associations (FDAs; township)
LOCAL GROUPS	Farmer Development Associations (township)
	Village Development Committees (VDCs)
	Local Conservation Groups
PRIVATE SECTOR	Myanmar Fisheries Federation (MFF)
	Rice Production and Selling Association
	Microfinance Institute (MFI)
	Mawlamyine University
	Yezin Agriculture University
RESEARCH	Bago University
	The School of Agricultural, Forest and Food Sciences (HAFL) (Swiss)
	Prince Songkla University (Thai)
	International experts
	GoMP (SDC, HELVETAS, NAG, IUCN, BANCA)
INGOs, NGOs, CSOs	Wildlife Conservation Society & Environmental Defense Fund
	Point B Design + Training
	Vision Fund

Table 2. Environmental policy and strategy overview

National development framework	Myanmar Agenda 21 (1997) National Sustainable Development Strategy (NSDS) (2009) National Comprehensive Development Plan (NCDP) (2011-2030) Framework for Economic and Social Reform (FESR) (2013)
---------------------------------------	---

	<p>National Biodiversity Strategy and Action Plan (NBSAP) (2015-2020)</p> <p>REDD+ Strategy (2016)</p> <p><i>Myanmar Climate Change Strategy and Action Plan 2016-2030 (drafted)</i></p> <p><i>Environmental Strategic Framework (expected 2018)</i></p>
<p>Supporting policy and planning framework</p>	<p>Law Relating to Aquaculture (1989)</p> <p>Myanmar Marine Fisheries Law (1990, amended 1993)</p> <p>Freshwater Fisheries Law (1991)</p> <p>Forest Law (1992)</p> <p>National Environment Policy (1994)</p> <p>Law on Protection of Wildlife and Conservation of Natural Areas (1994)</p> <p>Forest Policy (1995)</p> <p>Forest Rules (1995)</p> <p>Community Forest Instructions (1995)</p> <p>Protection of Wildlife and Protected Areas Rules (2002)</p> <p>Water Resources and Rivers Conservation Law (2007)</p> <p>Myanmar Constitution (2008) – Articles 45 and 390</p> <p>Myanmar Action Plan on Disaster Risk Reduction (MAPDRR) (2009-2015) and Myanmar Action Plan on Disaster Risk Reduction, Preparedness, Relief and Rehabilitation (2012 – revisited the previous MAPDRR)</p> <p>Environmental Conservation Law (2012)</p> <p>National Adaptation Program of Action to Climate Change (NAPA) (2012)</p> <p>Environmental Conservationn Rules (2014)</p> <p>Myanmar Rice Sector Development Strategy (2015)</p> <p>Environmental Impact Assessment Procedures (2015)</p> <p>Environmental Quality Guidelines (2015)</p> <p>Agriculture Policy (2016)</p> <p><i>Agricultural Development Strategy and Investment Plan (Drafted as of September 2017)</i></p> <p><i>National Wetland Policy (in progress as of November 2017)</i></p>

	<p><i>Mon State Freshwater Fisheries Law (in development)</i></p> <p><i>Bago Region Freshwater Fisheries Law (in development)</i></p> <p><i>National Climate Change Policy (in development)</i></p> <p>Biodiversity and Protected Areas Conservation Act (declared 2018)</p> <p><i>National Environmental Policy (expected 2018)</i></p>
Relevant treaties/agreements	<p>United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) (Ratification 1994)</p> <p>Convention on Biological Diversity (CBD) (Ratification 1994)</p> <p>Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) (Ratification 1997)</p> <p>United Nations Convention to Combat Desertification (UNCCD) (1997)</p> <p>Hyogo Framework for Action (HFA) (2005)</p> <p>Kyoto Protocol to the Convention on Climate Change (Ratification 2003)</p> <p>ASEAN Multi-Sectoral Framework on Climate Change and Food Security: Agriculture and Forestry toward Food Security (2009)</p> <p>Ramsar Convention (2005)</p> <p>The East Asian-Australasian Flyway Partnership (EAAFP) (2014)</p>

